



ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

31 Μαρτίου 2023

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 2052

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. 33151/Δ2

Πρόγραμμα Σπουδών του μαθήματος της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας των Α', Β' και Γ' τάξεων Γυμνασίου.

**Η ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Έχοντας υπόψη:

1. Την περ. γ της παρ. 11 του άρθρου 5 του ν. 1566/1985 (Α' 167), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με το άρθρο 7 του ν. 2525/1997 «Ενιαίο Λύκειο, πρόσβαση των αποφοίτων στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και άλλες διατάξεις» (Α' 188).

2. Την υποπ. ββ της περ. α της παρ. 3 του άρθρου 2 του ν. 3966/2011 «Θεσμικό πλαίσιο των Πρότυπων Πειραματικών Σχολείων, Ίδρυση Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής, Οργάνωση του Ινστιτούτου Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ» και λοιπές διατάξεις» (Α' 118).

3. Το άρθρο 175 του ν. 4823/2021 «Αναβάθμιση του Σχολείου, ενδυνάμωση των εκπαιδευτικών και άλλες διατάξεις» (Α' 136).

4. Το άρθρο 90 του Κώδικα Νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα κυβερνητικά όργανα (π.δ. 63/2005, Α' 98), όπως διατηρήθηκε σε ισχύ με την παρ. 22 του άρθρου 119 του ν. 4622/2019 (Α' 133).

5. Το π.δ. 81/2019 «Σύσταση, συγχώνευση, μετονομασία και κατάργηση Υπουργείων και καθορισμός των αρμοδιοτήτων τους - Μεταφορά υπηρεσιών και αρμοδιοτήτων μεταξύ Υπουργείων» (Α' 119).

6. Το π.δ. 84/2019 «Σύσταση και κατάργηση Γενικών Γραμματειών και Ειδικών Γραμματειών/Ενιαίων Διοικητικών Τομέων Υπουργείων» (Α' 123).

7. Το π.δ. 2/2021 «Διορισμός Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών» (Α' 2).

8. Την υπό στοιχεία 168/Υ1/08.01.2021 απόφαση του Πρωθυπουργού και της Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων με θέμα «Ανάθεση αρμοδιοτήτων στην Υφυπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων, Ζωή Μακρή» (Β' 33).

9. Την υπό στοιχεία 104671/ΓΔ4/27.09.2021 υπουργική απόφαση «Πilotική Εφαρμογή Προγραμμάτων Σπουδών στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση» (Β' 4003).

10. Την υπ' αρ. 65/08.12.2022 πράξη του Διοικητικού Συμβουλίου του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής.

11. Το γεγονός ότι από την παρούσα απόφαση δεν προκαλείται δαπάνη, σύμφωνα με την υπό στοιχεία Φ.1/Γ/205/30001/Β1/16.03.2023 εισήγηση του άρθρου 24 του ν. 4270/2014 (Α' 143) της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, αποφασίζουμε:

Άρθρο μόνον

Το Πρόγραμμα Σπουδών του μαθήματος της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας των Α', Β' και Γ' τάξεων Γυμνασίου ορίζεται ως εξής:

Α. ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Τι είναι η Αρχαία Ελληνική Γλώσσα και Γραμματεία

Το μάθημα της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας αφορά τη γνωριμία από τους/τις μαθητές/-τριες του Γυμνασίου γραπτών αρχαιοελληνικών κειμένων, ποικίλων γραμματειακών ειδών, τα οποία μελετώνται σε μορφή και περιεχόμενο. Τα αρχαιοελληνικά κείμενα, σε πρωτότυπο και σε μετάφραση-νεοελληνική απόδοση, αποτελούν «όχημα» συνάντησης του αρχαίου με τον σύγχρονο κόσμο και διαχρονικής θεώρησης της σκέψης και δράσης των Ελλήνων, του ελληνικού πολιτισμού και της ελληνικής γλώσσας σε μία ενιαία, ολιστική θεώρηση. Περαιτέρω επιδίωξη της μελέτης τους είναι, στην εποχή μας, η καλλιέργεια συμπεριφορών, στρατηγικών σκέψης, δεξιοτήτων και συναισθημάτων στους μαθητές και στις μαθήτριες, ως μελλοντικούς ενεργούς πολίτες της Ελλάδας και του κόσμου.

Το παρόν Πρόγραμμα Σπουδών, απεικονίζοντας τη φυσιογνωμία του μαθήματος, αναπτύσσεται με κύρια χαρακτηριστικά γνωρίσματα:

- την κειμενοκεντρική προσέγγιση της γραπτής αρχαιοελληνικής παραγωγής, τον ενιαίο τρόπο θεώρησης των κειμένων, ανεξάρτητα από τη γλωσσική μορφή τους, και τη συνέχεια της ελληνικής γλώσσας,

- τη συνεκτικότητα των μερών του, την ευελιξία, την «ανοιχτότητα» και τον συμβουλευτικό του χαρακτήρα,

- την προσπάθεια ανάδειξης του επίκαιρου και σύγχρονου χαρακτήρα του μαθήματος μέσω της συμβολής του στην καλλιέργεια πολυγραμματισμών,

- τη θεώρηση της ελληνικής γλώσσας ως ενιαίου όλου, - τον αναπροσδιορισμό και εμπλουτισμό των γενικών σκοπών διδασκαλίας του μαθήματος με τρόπο, ώστε

αφενός να προσαρμοστούν στις νέες κοινωνικές ανάγκες και απαιτήσεις, αφετέρου να εμπλουτιστούν με νέες επιδιώξεις, οι οποίες θα λειτουργούν μακροπρόθεσμα, και διαπολιτισμικά, σύμφωνα με τις αρχές ενός «οικολογικού» Προγράμματος Σπουδών,

- τη διδασκαλία του λεξιλογίου, της μορφολογίας και της σύνταξης των πρωτότυπων κειμένων με αφετηρία από τη νέα ελληνική, τη γλώσσα της καθημερινής επικοινωνίας των μαθητών/-τριών, ώστε η διδασκαλία και η μάθηση να εξελίσσονται από το «γνωστό» στο «άγνωστο» και να μην αντιμετωπίζεται ως «ξένη» γλώσσα η αρχαία ελληνική,

- την ανανέωση και αναπλαισίωση του περιεχομένου με ζητούμενα την εύχρηστη και λειτουργική διαχείρισή του από τον/την εκπαιδευτικό, τους ενδιαφέροντες θεματικούς άξονες για τους/τις μαθητές/-τριες και την ανακατανομή του, ανά τάξη, χωρίς επικαλύψεις και χάσματα και σε συνεχή αλληλόδραση με άλλες θεματικές/επιστημονικές περιοχές, περισσότερο ή λιγότερο συναφείς,

- τη σύγκλιση και παραλληλία, κατά το δυνατόν, του περιεχομένου ανάμεσα στο μάθημα της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας και της Νεοελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας,

- την επικαιροποίηση και τον εμπλουτισμό των αρχών μεθοδολογίας της διδασκαλίας της μάθησης και της αξιολόγησης στο πλαίσιο του μαθήματος.

Τα στοιχεία αναπλαισίωσης της φυσιογνωμίας του μαθήματος της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας, τα οποία προτείνει το παρόν Πρόγραμμα Σπουδών, αφορούν:

α) Την ενιαία θεώρηση της ελληνικής γλώσσας. Η νέα ελληνική αποτελεί σταθερό σημείο αναφοράς για τη γνωριμία και την εμπάθυνση στα αρχαιοελληνικά κείμενα. Υποστηρίζει την προσέγγιση και μελέτη της αρχαίας ελληνικής, καθώς αποτελεί τη «γνωστή» πληροφορία, η οποία θα είναι η αφετηρία για τη μύηση στην αρχαιοελληνική μορφή της γλώσσας. Αρχαία και νέα ελληνική προσεγγίζονται από το παρόν Πρόγραμμα Σπουδών ως «όλον», βρίσκονται σε συνεχή αλληλόδραση και μελετώνται αντιπαραβολικά και αντιπαραθετικά.

β) Την επικαιροποίηση της μεθοδολογίας της διδασκαλίας του μαθήματος με τις σύγχρονες αρχές της διδασκαλίας και της μάθησης και ιδιαίτερα προς τις κατευθύνσεις της επιλεκτικής και συνδυαστικής υιοθέτησης των εκάστοτε κατάλληλων μεθοδολογικών προτάσεων και τεχνικών και της αντιπαραβολικής, ανάμεσα στην αρχαία και τη νέα ελληνική, προσέγγισης της ελληνικής γλώσσας σε μία ενιαία θεώρησή της.

γ) Την επικαιροποίηση των μέσων και των τρόπων της αξιολόγησης των μαθητών/-τριών αλλά και την εν γένει θεώρηση της αξιολόγησης ως ενός ανατροφοδοτικού-αναστοχαστικού εργαλείου προσωπικής βελτίωσης εκπαιδευτικών και μαθητών/-τριών.

Η Αρχαία Ελληνική Γλώσσα και Γραμματεία ως μορφωτικό αγαθό

Το μάθημα της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας έχει τη δική του σημαντικότητα σε μια εποχή τεχνοκρατική, όπου οι ανθρωπιστικές επιστήμες μοιάζουν να μην έχουν πρακτικές εφαρμογές και άμεση ανταποδοτικότητα. Η σημαντικότητά του έγκειται:

- στην υποστήριξη της ελληνικής γλώσσας στην ενιαία της μορφή,

- στην ανάδειξη του ελληνικού πολιτισμού ως ενός διακριτού συνόλου αρχών, στάσεων και συμπεριφορών,

- στην προβολή ανθρωπινων συμπεριφορών και δράσεων σε ποικίλες, ευχάριστες και δυσάρεστες, καταστάσεις, οι οποίες μπορεί να λειτουργήσουν παραδειγματικά για το παρόν και το μέλλον των μαθητών/-τριών,

- στην καλλιέργεια νοητικών, συναισθηματικών και ψυχοκινητικών δεξιοτήτων,

- στη διεπιστημονική-διαθεματική ταυτότητα του μαθήματος, εφόσον αλληλεπιδρά με άλλες θεματικές και επιστημονικές περιοχές, περισσότερο ή λιγότερο συναφείς, και στην προσαρμοστικότητά του σε νέα εργαλεία μεταφοράς της πληροφορίας, όπως είναι οι ψηφιακές τεχνολογίες,

- στη διδασκαλία των κειμένων όχι με επιδίωξη την αποστήθισή τους αλλά την αξιοποίησή τους ως «οχήματος» για τη γνωριμία και την οικειοποίηση στοιχείων του ελληνικού πολιτισμού, όπως αυτός εξελίχθηκε διαχρονικά, φτάνει μέχρι σήμερα και εκφράζεται μέσω της ανθρώπινης δράσης, σκέψης και δημιουργίας,

- στον επιλεκτικό και συνδυαστικό τρόπο προσέγγισης των κειμένων. Αυτό σημαίνει ότι όλες οι μέθοδοι και οι τεχνικές θα πρέπει να αξιοποιούνται κατά τη διδακτική διαδικασία με έναν δημιουργικό τρόπο, ώστε να επιλέγονται οι κατάλληλες σε κάθε περίπτωση (τάξη, χαρακτηριστικά μαθητών/-τριών, κείμενο), να συντίθενται αλληλοδραστικά μεταξύ τους και να προκύπτει το κατάλληλο για κάθε περίπτωση θεωρητικό πλαίσιο αναφοράς και άντλησης διδακτικών πρακτικών και τεχνικών.

Το μάθημα της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας αποτελεί μία πρόκληση για το παρόν Πρόγραμμα Σπουδών, καθώς θα πρέπει να εναρμονιστεί με τη συνεχή και ταχύτατη αναπροσαρμογή των διαδικασιών και συνθηκών διδασκαλίας, ώστε να συμβάλλει αποτελεσματικά και ποιοτικά στον εξοπλισμό των μαθητών/-τριών με εφόδια για την ανταπόκρισή τους στις σύγχρονες και μελλοντικές απαιτήσεις.

Β. ΣΚΟΠΟΘΕΣΙΑ

Οι κυριότεροι σκοποί διδασκαλίας του μαθήματος της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας στο Γυμνάσιο είναι οι εξής:

- Ανθρωπογνωστικός σκοπός: Άξονας αναφοράς, κέντρο μελέτης και ζητούμενο είναι ο άνθρωπος και η δράση του. Μελετώνται οι ιδέες και τα συναισθήματά του, όπως καταγράφονται στα κείμενα, με ζητούμενο την εμπάθυνση στην ανθρώπινη φύση.

- Πολιτιστικός σκοπός: Μελετώνται οι ιδέες και αξίες που διέπουν ιστορικά και διαχρονικά, μέχρι τη συγχρονία, τον ελληνικό πολιτισμό, καθώς και τα συναφή στοιχεία υλικού πολιτισμού, με κύριο ζητούμενο την ανάδειξη της συνέχειάς του και της ενιαίας φυσιογνωμίας του.

- Ειδολογικός σκοπός: Το αρχαιοελληνικό κείμενο μελετάται ως δίοδος ανάπτυξης δεξιοτήτων και ικανοτήτων των μαθητών/-τριών, με κύριο ζητούμενο να αποκτήσουν/καλλιεργήσουν/εξελιχθούν δεξιότητες χρήσιμες για το παρόν και το μέλλον.

- Γλωσσικός σκοπός: Η ελληνική γλώσσα προσεγγίζεται και μελετάται με συστηματική αντιπαραβολή της αρχαίας με τη νέα ελληνική, με κύριο ζητούμενο την ανάδειξη της ενιαίας φύσης της και την καλλιέργεια του γλωσσικού αισθήματος των μαθητών/-τριών.

- Κοινωνικο-λειτουργικός σκοπός: Το αρχαιοελληνικό κείμενο μελετάται ως τρόπος καλλιέργειας πολλαπλών και ποικίλων γραμματισμών, οι οποίοι θα ικανοποιήσουν σύγχρονες ανάγκες και θα υποστηρίξουν, μελλοντικά, τον αποτελεσματικό πολίτη.

Τα κυριότερα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα της διδασκαλίας του μαθήματος νοούμενα ως δείκτης υλοποίησης του σκοποθετικού πλαισίου αφορούν την ικανότητα των μαθητών/-τριών:

- Να μελετούν, σταδιακά, κείμενα της αρχαίας ελληνικής γραμματείας ασκούμενοι/-ες στη νοηματική γνώση τους και την ανάδειξη της κεντρικής δομής τους με βάση τους άξονες «πρόσωπα» - «τόπος» - «χρόνος» - «αίτια» - «αποτέλεσμα».

- Να ακολουθούν την πορεία: ανάλυση, εξήγηση, κατανόηση, ερμηνεία καθώς μελετούν το αρχαιοελληνικό κείμενο, ώστε να εθιστούν σε αυτήν ως τεχνική προσέγγισης οποιουδήποτε κειμένου.

- Να συνεξετάζουν τη μορφή και το περιεχόμενο του κειμένου ολιστικά, χωρίς ο ένας τομέας να υπολείπεται του άλλου.

- Να μην αναπαράγουν ως ζητούμενο κανόνες γραμματικής και συντακτικού, αλλά να τους ανακαλούν κάθε φορά που χρειάζεται προκειμένου να κατανοηθεί το κείμενο και στον βαθμό που το κείμενο επιτρέπει, με βάση την κειμενοκεντρική θεώρηση.

- Να αναγνωρίζουν τις σημασιολογικές, γραμματικές και συντακτικές αντιστοιχίες της αρχαίας με τη νέα ελληνική, ώστε η αρχαία ελληνική γλώσσα να μη θεωρείται «ξένη».

- Να ακολουθούν την πορεία νέα ελληνική - αρχαία ελληνική - νέα ελληνική κατά τη μελέτη του κειμένου.

- Να διαχειρίζονται το εκπαιδευτικό υλικό, έντυπο ή/και ψηφιακό, με σταδιακά μεγαλύτερη ευχέρεια και αποτελεσματικότητα, ερευνώντας, συνδυάζοντας ποικίλες πληροφορίες, επιλέγοντας τα εκάστοτε κατάλληλα δεδομένα για την κατανόηση του κειμένου και τις ερμηνευτικές προεκτάσεις του, ώστε να αναπτύξουν σχετικές δεξιότητες, χρήσιμες για ποικίλα θεματικά πεδία.

- Να ασκηθούν στη σωστή χρήση του γραπτού και προφορικού λόγου της ελληνικής γλώσσας, διατυπώνοντας κανόνες, απόψεις, κρίσεις, προβληματισμούς, ερωτήσεις.

- Να μετατρέπουν τη γνώση σε μεταγνώση αξιοποιώντας τις κατακτήσεις τους από το μάθημα της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας σε άλλα μαθήματα (π.χ. γλωσσική ανάλυση της ορολογίας άλλων μαθημάτων, όπως η Φυσική).

- Να καλλιεργήσουν πολυγραμματισμούς, όπως η κριτική ανάγνωση των κειμένων, η χρήση ψηφιακών τεχνολογιών, η ευαισθητοποίηση σε διεθνή θέματα, η εκτίμηση του θεάτρου και της τέχνης ευρύτερα.

Γ. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ - ΘΕΜΑΤΙΚΑ ΠΕΔΙΑ

Προκειμένου να υπηρετηθούν οι σκοποί, οι στόχοι και τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα, το περιεχόμενο του μαθήματος της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας περιλαμβάνει τα εξής:

Ι. Αρχαία Ελληνική Γλώσσα

Α' Γυμνασίου

Ανθολόγιο κειμένων

Β' Γυμνασίου

Ανθολόγιο κειμένων

Γ' Γυμνασίου

Πλούταρχου, «Παράλληλοι Βίοι: Αλέξανδρος»

Τα κείμενα μελετώνται σε τέσσερα Θεματικά Πεδία, καθένα από τα οποία περιλαμβάνει επιμέρους Θεματικές Ενότητες ως εξής:

1. Κείμενο και περιεχόμενο

1.1. Η ταυτότητα και τα χαρακτηριστικά του κειμένου.

1.2. Ο χώρος και ο χρόνος ένταξης του κειμένου.

2. Το κείμενο ως περιεχόμενο

2.1. Πραγματικά στοιχεία του κειμένου: Πραγματολογικά (βιογραφικά, ιστορικά, γεωγραφικά), Πολιτισμικά (θεσμοί, ήθη, έθιμα, συνήθειες, υλικός πολιτισμός), Ηθικά (στοιχεία χαρακτηριστικά των προσώπων, εσωτερικά κίνητρα), Νοηματικά/Ιδεολογικά (κοινωνικοπολιτικά χαρακτηριστικά της εποχής).

2.2. Αισθητικά στοιχεία του κειμένου: Υφολογικά χαρακτηριστικά.

2.3. Συνοχή και συνεκτικότητα του κειμένου.

3. Το κείμενο ως μορφή

3.1. Το λεξιλόγιο του κειμένου: Σημασία των λέξεων (συμβατική χρήση, επικοινωνιακή χρήση, εύρυνση, στένωση, παγιωμένες εκφράσεις), Μορφολογικά χαρακτηριστικά των λέξεων (ορθογραφία, τόνοι, πνεύματα, ετυμολογία, σύνθεση), Σημασιολογικές σχέσεις των λέξεων (συνωνυμία, αντωνυμία, λεξιλογικές οικογένειες, ομοηχία, ομοηχία και ομογραφία).

3.2. Γραμματικά φαινόμενα: Φθόγγοι - γράμματα, τα μέρη του λόγου, το άρθρο, οι πτώσεις, ουσιαστικά α', β', γ' κλίσης, τα ουσιαστικά ή γυνή, ὁ παῖς επίθετα β' και γ' κλίσης, τα επίθετα πολύς - μέγας, παραθετικά επιθέτων και επιρρημάτων, παρεπόμενα του ρήματος - απαρέμφατο - μετοχή, αύξηση, αναδιπλασιασμός, ενεργητική και μέση φωνή βαρύτονων ρημάτων, αόριστος β', παθητικοί χρόνοι (μέλλοντας - αόριστος), ενεργητική φωνή του ρήματος εἶμι, προσωπικές αντωνυμίες, δεικτικές αντωνυμίες, ερωτηματικές αντωνυμίες, οριστική - επαναληπτική αντωνυμία, αναφορικές αντωνυμίες, αόριστες αντωνυμίες.

3.3. Συντακτικά φαινόμενα: Η πρόταση, είδη των προτάσεων, κύριοι ὅροι της πρότασης, συμφωνία ρήματος - υποκειμένου, αττική σύνταξη, κατηγορούμενο, άμεσο και έμμεσο αντικείμενο, διάκριση μετοχών (επιθετική-κατηγορηματική-επιρρηματική), σύνταξη μετοχής - απαρεμφάτου (ταυτοπροσωπία - ετεροπροσωπία), προσδιορισμοί: έννοια, ονοματικοί και επιρρηματικοί προσδιορισμοί, απρόσωπη σύνταξη, ποιητικό αίτιο, παθητική σύνταξη, παρατακτική και υποτακτική σύνδεση των προτάσεων, κύριες και δευτερεύουσες προτάσεις (ονοματικές και επιρρηματικές), τα είδη του μορίου ἄν.

4. Το κείμενο ως πεδίο συνάντησης αρχαίου και σύγχρονου κόσμου

4.1. Η απόδοση του αρχαιοελληνικού κειμένου στη νέα ελληνική: Πολλαπλές αποδόσεις, Παραγωγή απόδοσης, Κριτική απόδοσης, Διόρθωση απόδοσης.

4.2. Διεπιστημονική/Διαθεματική προσέγγιση του κειμένου: Αντιπαραβολική προσέγγιση των μορφών της ελληνικής γλώσσας, Ιστορία, Γεωγραφία, Θέατρο, Καλές Τέχνες, Λογοτεχνία, Θετικές Επιστήμες.

4.3. Πολυτροπικότητα: Αξιοποίηση χαρτών, εικόνων, αναπαραστάσεων, σκίτσων, διαγραμματικών απεικονίσεων, φωτογραφιών, αφισών κ.λπ.

4.4. Σύγχρονοι γραμματισμοί: Παραγωγή κειμένου, προφορικού ή/και γραπτού βάσει οδηγιών, Ποικίλες αναγνώσεις του κειμένου (δραματική, επιλεκτική, διακοπτόμενη, συνολική, νοηματική) βάσει οδηγιών, Κριτική ανάγνωση ή/και χρήση του εκπαιδευτικού υλικού (πηγές, παράλληλα κείμενα, πολυτροπικό υλικό, βιβλία αναφοράς), Δημιουργική παραγωγή κειμένου βάσει οδηγιών, Αξιοποίηση ψηφιακών τεχνολογιών, Μετασχηματισμός κειμένου βάσει κριτηρίων και οδηγιών, Αισθητική καλλιέργεια.

II. Αρχαία Ελληνικά Κείμενα από Μετάφραση

Α' Γυμνασίου

Ομήρου, «Οδύσσεια»

Β' Γυμνασίου

Ομήρου, «Ιλιάδα»

Γ' Γυμνασίου

Ευριπίδη, «Αλκιστις» ή «Τρωάδες»

Το κείμενο μελετάται σε τέσσερα Θεματικά Πεδία, καθένα από τα οποία περιλαμβάνει επιμέρους Θεματικές Ενότητες ως εξής:

1. Κείμενο και περιεχόμενο

1.1. Η ταυτότητα και τα χαρακτηριστικά του κειμένου.

1.2. Ο χώρος και ο χρόνος ένταξης του κειμένου.

2. Το κείμενο ως περιεχόμενο

2.1. Πραγματικά στοιχεία του κειμένου: Πραγματολογικά (βιογραφικά, ιστορικά, γεωγραφικά), Πολιτισμικά (θεσμοί, ήθη, έθιμα, συνήθειες, υλικός πολιτισμός), Ηθικά (στοιχεία χαρακτηριστικά των προσώπων, εσωτερικά κίνητρα), Νοηματικά/Ιδεολογικά (κοινωνικοπολιτικά χαρακτηριστικά της εποχής).

2.2. Αισθητικά στοιχεία του κειμένου: Υφολογικά χαρακτηριστικά.

2.3. Συνοχή και συνεκτικότητα του κειμένου.

3. Το κείμενο ως μορφή

3.1. Τα χαρακτηριστικά του έμμετρου λόγου.

3.2. Το λεξιλόγιο του κειμένου.

3.3. Παραθέματα.

4. Το κείμενο ως πεδίο συνάντησης αρχαίου και σύγχρονου κόσμου

4.1. Η απόδοση του αρχαιοελληνικού κειμένου στη νέα ελληνική: Πολλαπλές αποδόσεις, Κριτική απόδοσης.

4.2. Διεπιστημονική/Διαθεματική προσέγγιση του κειμένου: Ιστορία, Γεωγραφία, Θέατρο, Καλές Τέχνες, Λογοτεχνία, Θετικές Επιστήμες.

4.3. Πολυτροπικότητα: Αξιοποίηση χαρτών, εικόνων, αναπαραστάσεων, σκίτσων, διαγραμματικών απεικονίσεων, φωτογραφιών, αφισών κ.λπ.

4.4. Σύγχρονοι γραμματισμοί: Παραγωγή κειμένου, προφορικού ή/και γραπτού, βάσει οδηγιών, Ποικίλες αναγνώ-

σεις του κειμένου (δραματική, επιλεκτική, διακοπτόμενη, συνολική, νοηματική) βάσει οδηγιών, Κριτική ανάγνωση ή/και χρήση του εκπαιδευτικού υλικού (πηγές, παράλληλα κείμενα, πολυτροπικό υλικό, βιβλία αναφοράς), Άσκηση στον προφορικό λόγο, Συνεργατικές τεχνικές, Σχέδιο δράσης, Δημιουργική παραγωγή κειμένου βάσει οδηγιών, Αξιοποίηση ψηφιακών τεχνολογιών, Μετασχηματισμός κειμένου βάσει κριτηρίων και οδηγιών, Αισθητική νοημοσύνη (τεχνικές δραματοποίησης, μελοποιημένες ακροάσεις, ανάληψη ρόλων), Αναπλαισίωση της προσεχτικής θεωρίας, Εξέλιξη κοινωνικής και πολιτισμικής ταυτότητας.

Δ. ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΠΛΑΙΣΙΩΣΗ - ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΜΑΘΗΣΗΣ

Η διδακτική πλαισίωση και ο σχεδιασμός μάθησης της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας αποτελούν διαδικασίες πολυπαραγοντικές, για την περιγραφή των οποίων πρέπει να λάβουμε υπόψη μας τα κύρια φιλοσοφικά ρεύματα που επηρεάζουν την εκπαίδευση στον άξονα της συγχρονίας και προδιαγράφουν ως έναν βαθμό τις μελλοντικές εξελίξεις, τις σύγχρονες αρχές μάθησης και διδασκαλίας και την ιδιαίτερη φυσιογνωμία του μαθήματος, η οποία αφορά το σύνολο των στοιχείων ταυτότητάς του και τον λειτουργικό ρόλο που καλείται να υπηρετήσει στην εκπαίδευση και στο κοινωνικό σύστημα ευρύτερα.

Τα σύγχρονα επιστημονικά δεδομένα, που επηρεάζουν την εκπαίδευση, απορρέουν κυρίως από τις κατευθυντήριες αρχές του υπαρξισμού, του πραγματισμού και της μετανεωτερικότητας, οι οποίες διαμόρφωσαν ένα πλαίσιο λειτουργίας της σχολικής πραγματικότητας, όπου:

- Τα σχολεία θεωρούνται χώροι διαμόρφωσης ατόμων ικανών να παράγουν γνώση.

- Ο/Η μαθητής/-τρια και τα στοιχεία που προσδιορίζουν την ατομικότητά του/της αποτελούν τον πυρήνα των διαδικασιών διδασκαλίας και μάθησης αλλά και των θεσμικών κειμένων που τις πλαισιώνουν.

- Η αποκλειστική παροχή της πληροφορίας δεν αποτελεί πρόταγμα για τη διδασκαλία και τη μάθηση και, ιδιαίτερα, όταν αυτή δεν πείθει, εμφανώς τουλάχιστον, για την αλληλόδρασή της με τα κοινωνικά δεδομένα. Παράλληλα με την παροχή πληροφορίας επιδιώκεται να καλλιεργούνται στον/στη μαθητή/-τρια οι ηθικές και πνευματικές/νοητικές του/της δυνάμεις και να υποστηρίζεται η πρωταγωνιστική συμμετοχή του/της στη μαθησιακή και τη διδακτική διαδικασία, μέσω της ενεργοποίησής του/της.

- Η σχέση εκπαιδευτικού και μαθητή/-τριας και οι ρόλοι τους αναπλαισιώνονται προς την κατεύθυνση μιας δημιουργικής συνεργασίας.

- Τα γνωστικά αντικείμενα αξιοποιούνται ως μέσο για την ολόπλευρη καλλιέργεια των μαθητών/-τριών και δεν αποτελούν σκοπό ή/και αυτοσκοπό των διαδικασιών διδασκαλίας και μάθησης.

Η θεώρηση της μεθοδολογίας της διδασκαλίας, η οποία αλληλεπιδρά με τη μάθηση, αποδίδεται εύστοχα ως «Λειτουργική Διδακτική». Εκπαιδευτικός και μαθητής/-τρια συν-λειτουργούν με κύρια επιδίωξη τη διερευνητική προσέγγιση της γνώσης και όχι τη μονολογική παροχή της εκ μέρους του/της εκπαιδευτικού και την παθητική και στείρα απομνημόνευσή της εκ μέρους

του/της μαθητή/-τριας. Η γνώση, θεωρούμενη ως το συνολικό αποτέλεσμα της νοητικής, συναισθηματικής και ψυχοκινητικής επίδρασης στον/στη μαθητή/-τρια δεν ανακαλύπτεται με την έννοια της «εφεύρεσης» ή/και της «γένεσης». Αποκαλύπτεται, όμως, στον/στη μαθητή/-τρια με ενεργητική δική του/της συμμετοχή, την οποία κατευθύνει ο/η εκπαιδευτικός με ορθό παιδαγωγικά και διδακτικά διάλογο, με υιοθέτηση τεχνικών ατομικής και συλλογικής/συνεργατικής ενεργοποίησης και με διαθεματικές διασυνδέσεις. Κύρια επιδίωξη είναι η κοινωνική αποτελεσματικότητα των μελλοντικών πολιτών, που θα κατέχουν την πληροφορία και θα έχουν καλλιεργήσει και οικειοποιηθεί, αντίστοιχα, δεξιότητες και γραμματισμούς, ώστε να ανταποκριθούν σε μελλοντικές απαιτήσεις.

Βάσει της παραπάνω αδρής αποτύπωσης των κατευθύνσεων/απαιτήσεων των διαδικασιών διδασκαλίας και μάθησης και λαμβάνοντας υπόψη:

α) ότι η βαθμίδα του Γυμνασίου αποτελεί υποχρεωτική εκπαίδευση, πράγμα που σημαίνει ότι υπάρχει ένα ποσοστό μαθητών/-τριών οι οποίοι/οποίες «δυνάμει» μπορεί να ολοκληρώσουν τη σχολική εκπαίδευση χωρίς να έχουν διαμορφώσει μια όσο το δυνατόν πληρέστερη εικόνα για τα διδασκόμενα γνωστικά αντικείμενα, και μεταξύ αυτών και για το μάθημα της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας, και

β) ότι το μάθημα αποτελεί ένα νέο αντικείμενο για τους/τις μαθητές/-τριες του Γυμνασίου, το οποίο μάλιστα, θεωρείται απαιτητικό και, επιπλέον, δεν πείθει εύκολα για την κοινωνική χρηστικότητα του,

το παρόν Πρόγραμμα Σπουδών του μαθήματος της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας στο Γυμνάσιο υιοθετεί τις ακόλουθες γενικές αρχές και τεχνικές διδασκαλίας και μάθησης:

- Η ελληνική γλώσσα είναι ενιαία και το μάθημα της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας υποστηρίζει τη διαμόρφωση επαρκών φυσικών ομιλητών/-τριών της ελληνικής γλώσσας.

Με αφετηρία την παραπάνω παραδοχή, το παρόν Πρόγραμμα Σπουδών αναδεικνύει τον ενιαίο χαρακτήρα της ελληνικής γλώσσας και προτείνει την αντιπαραβολική διδασκαλία της αρχαίας με τη νέα ελληνική, με αφετηρία τη νέα ελληνική. Η προτεινόμενη πορεία προσέγγισης της αρχαίας ελληνικής γλώσσας, λεξιλογικά, μορφολογικά και συντακτικά, είναι η ανίχνευση της κεκτημένης γνώσης του/της μαθητή/-τριας σχετικά με το εκάστοτε προς διδασκαλία και μάθηση γλωσσικό φαινόμενο, από τα προηγούμενα χρόνια μαθητείας του/της, ώστε να διαπιστωθεί ο βαθμός κατάκτησης στοιχείων του γλωσσικού συστήματος. Η ήδη κεκτημένη γνώση, οικεία στον/στη μαθητή/-τρια, χρησιμοποιείται ως εφευρητήριο για την αναλογική και επαγωγική προσέγγιση της αρχαίας ελληνικής, ώστε να μη θεωρείται από τα ελληνόπουλα «ξένη» γλώσσα. Η επιστροφή στη νέα ελληνική, αφού εντοπιστούν ομοιότητες και διαφορές ανάμεσα στις δύο μορφές, και αφού εξηγηθεί το εκάστοτε γλωσσικό φαινόμενο, κρίνεται βοηθητική, ώστε να υποστηριχθεί, επιπλέον, η συνειδητοποίηση του ενιαίου χαρακτήρα της ελληνικής γλώσσας.

- Η επιλογή και ο συνδυασμός περισσότερων της μιας μεθόδου ή/και τεχνικής για τη διδασκαλία του μαθήματος, είναι η κύρια κατεύθυνση της μεθοδολογικής πλαισίωσης του μαθήματος.

Το παρόν Πρόγραμμα Σπουδών δεν απορρίπτει καμία επιστημονική άποψη, ενώ, παράλληλα, δεν εξιδανικεύει καμία. Δεδομένων των ποικίλων χαρακτηριστικών και αναγκών των μαθητών/-τριών, των διαφορετικών κλίσεων και επιλογών τους, της πολυπολιτισμικής σύγχρονης κοινωνικής σύνθεσης, της ανάγκης για καλλιέργεια στους/στις μαθητές/-τριες πλήθους δεξιοτήτων, οι οποίες θα υποστηρίξουν τους νέους γραμματισμούς, της απαίτησης για διδακτική και μαθησιακή εξισορρόπηση του «τι» της πληροφορίας, του «πώς» της κατάκτησής της και του «πού» της αξιοποίησής της, συμβατικά ή μεταγνωστικά, και της προβληματικής γύρω από την επικαιροποίηση της διδακτικής και μαθησιακής προσέγγισης των αρχαιοελληνικών κειμένων, η μονομέρεια και η «αυθεντία» της μίας θέσης έναντι των άλλων κρίνεται ακατάλληλη. Ο/Η εκπαιδευτικός δε δεσμεύεται και δεν του/της επιβάλλεται κάποια άποψη. Του/της προτείνεται, όμως, να συνθέσει, να συνδυάσει, να απορρίψει, να κρίνει, να διαμορφώσει, να εφαρμόσει, να δοκιμάσει και τελικά να επιλέξει εκείνα τα στοιχεία από καθεμία από τις επιστημονικές προτάσεις για τη διδασκαλία του μαθήματος που ταιριάζουν περισσότερο στους/στις μαθητές/-τριές του, στον ίδιο/στην ίδια, στο μάθημα και στις συνθήκες της σχολικής μονάδας. Ο/Η εκπαιδευτικός αναδεικνύεται σε ρυθμιστή της διδασκαλίας του/της, αυτενεργώντας σε ένα ευρύ πλαίσιο καθοδήγησης και πλαισίωσής της.

- Η παροχή πληροφορίας και η καλλιέργεια δεξιοτήτων προτείνεται να αλληλοσυμπληρώνονται δημιουργικά κατά τη διδασκαλία και μάθηση του μαθήματος, χωρίς ακύρωση της μιας έναντι της άλλης.

Η άσκηση των μαθητών/-τριών στους/στις γλώσσας αποτελεί τμήμα του μαθήματος χωρίς αυτό να σημαίνει ότι πρέπει να παρέχεται στείρα, χωρίς παράλληλη καλλιέργεια δεξιοτήτων, οι οποίες θα υποβοηθήσουν την παγίωση της πληροφορίας.

Ανάλογα, η καλλιέργεια δεξιοτήτων στους/στις μαθητές/-τριες δεν κρίνεται ως αποτελεσματική χωρίς την προϋπόθεση της πληροφορίας, εφόσον αυτό που καλούνται τις περισσότερες φορές να διαχειριστούν αποτελεσματικά οι μαθητές/-τριες είναι η ίδια η πληροφορία, η οποία πρέπει να κατακτάται και να εδραιώνεται ως γνώση, ώστε να εξελίσσεται σε δεξιότητες.

- Η αξιοποίηση αρχαιοελληνικών κειμένων είτε σε πρωτότυπη γλωσσική μορφή είτε σε μετάφραση/νεοελληνική απόδοση, στο πλαίσιο του μαθήματος, δεν αποτελεί λόγο διάκρισης του μαθήματος σε δύο διαφορετικά και διακριτά πεδία αναφοράς, σαν να πρόκειται για δύο ανεξάρτητα μεταξύ τους μαθήματα.

Το παρόν Πρόγραμμα Σπουδών επιδιώκει να αναδείξει το ενιαίο του μαθήματος και την κοινή πορεία μεθοδολογικής και διδακτικής προσέγγισης των κειμένων, ανεξάρτητα από τη γλωσσική μορφή τους. Το αρχαιοελληνικό κείμενο, και στις δύο μορφές του, μελετάται και

ως μορφή και ως περιεχόμενο. Το κείμενο σε πρωτότυπη μορφή, το οποίο έχει ταυτοποιηθεί με τη μελέτη της γλώσσας, ανιχνεύεται και ως περιεχόμενο αναδεικνύοντας τα θεματικά του κέντρα, τη δράση των προσώπων, τον τόπο, τη σχέση του με το περικείμενό του με τη βοήθεια κατάλληλων εργαλείων και τεχνικών. Το κείμενο σε μετάφραση/νεοελληνική απόδοση, από την πλευρά του, προσεγγίζεται και γλωσσικά είτε στη νεοελληνική μορφή είτε με τη συμβολή παραθεμάτων. Αποφεύγεται, έτσι, η ταυτοποίηση του αρχαίου ελληνικού κειμένου με το γλωσσικό σύστημα της αρχαίας ελληνικής και, από την άλλη, η αίσθηση ότι το κείμενο σε νεοελληνική απόδοση δεν είναι αρχαιοελληνικό.

- Η ανάγνωση των κειμένων, συνεχής ή διακοπτόμενη, θεωρείται σημαντική τεχνική διδασκαλίας και μάθησης καθώς εξοικειώνει τον/τη μαθητή/-τρια με το κείμενο, συμβάλλοντας στην επικοινωνία και τον διάλογο μαζί του.

Για το πρωτότυπο κείμενο, πρόταση ανάγνωσης θα μπορούσε να είναι η «κατά σύνταξη» ανάγνωση, η οποία με τη βοήθεια του/της εκπαιδευτικού συμβάλλει στην κατανόηση των νοημάτων και των σχέσεων που συνδέουν τις λέξεις. Για το κείμενο σε μετάφραση/νεοελληνική απόδοση, η πρώτη ανάγνωση του κειμένου από τον/την εκπαιδευτικό, με δραματικό πάντοτε τρόπο, υποβοηθεί την εξοικονόμηση διδακτικού χρόνου και την ενσυναίσθηση του/της μαθητή/-τριας και αναδεικνύει το περιεχόμενό του, ενώ η ενδιάμεση ή/και τελευταία, που ανήκουν στον/στη μαθητή/-τρια υπηρετούν την κατανόησή του.

Συμπληρωματικά της αποτελεσματικότητας της ανάγνωσης, προτείνεται να δίνεται εξαρχής είτε μία αναγνωστική οδηγία προς τους/τις μαθητές/-τριες, κοινή για το σύνολο των μαθητών/-τριών, είτε περισσότερες από μία, ανά ομάδες μαθητών/-τριών, ώστε η ανάγνωση να μην αποτελεί παθητική διαδικασία αλλά μέσο ανάδειξης των θεματικών αξόνων του κειμένου.

- Η μετάφραση/απόδοση των αρχαιοελληνικών κειμένων στη νέα ελληνική προτείνεται να υποστηρίζει τη μελέτη τους και όχι να αποτελεί αυτοσκοπό της διδασκαλίας. Η νεοελληνική απόδοση υποβοηθεί το έργο του/της εκπαιδευτικού και δεν πρέπει να αποτελεί άλλοτε εμπόδιο για την ερμηνεία των κειμένων και άλλοτε εξαρχής ζητούμενο κατά τρόπο, ώστε να δυσχεραίνεται ή να εμποδίζεται η προσέγγιση του περιεχομένου, στο όνομα μιας τεχνοκρατικής γλωσσικής απόδοσης, η οποία ούτε τα νοήματα αποδίδει ούτε τη βίωσή του επιτρέπει. Στο Γυμνάσιο, η μετάφραση/απόδοση των αρχαιοελληνικών κειμένων στη νέα ελληνική αναδεικνύεται από το παρόν Πρόγραμμα Σπουδών σε μια γόνιμη, δημιουργική διαδικασία, η οποία θα μας δείξει ότι ο/η μαθητής/-τρια κατανόησε τα κύρια νοήματα του κειμένου σεβόμενος/-η, παράλληλα, τα βασικά μορφολογικά και συντακτικά χαρακτηριστικά της γλώσσας.

- Τα κείμενα αντιμετωπίζονται ολιστικά και μελετώνται κειμενοκεντρικά. Η ολιστική προσέγγιση αφορά την απαραίτητα ισομερή μελέτη και της μορφής και του περιεχομένου (γλώσσα και νοήματα). Η κειμενοκεντρική προσέγγιση αφορά την άσκηση του/της μαθητή/-τριας

να κατανοεί το κείμενο με βάση τις πληροφορίες που δίνει το ίδιο το κείμενο και όχι με ό,τι ο/η αναγνώστης/-στρια νομίζει, υποθέτει, ξέρει από αλλού ή άκουσε από άλλον.

- Σύγχρονες τεχνικές διδασκαλίας και μάθησης, όπως η συνεργατική, η χρήση ψηφιακών μέσων, η διαθεματικότητα/διεπιστημονικότητα αξιοποιούνται χωρίς να αποτελούν αυτοσκοπό. Αυτό σημαίνει ότι προτείνονται όταν και εφόσον ταιριάζουν με το κείμενο, τις συνθήκες, τις ανάγκες των μαθητών/-τριών και του/της εκπαιδευτικού, χωρίς να θεωρούμε απαραίτητη σε κάθε μάθημα τη χρήση τους και υιοθέτησή τους. Επιπλέον, τα κείμενα είναι καλό να μελετώνται με χρήση παράλληλων κειμένων, πηγών, ψηφιακών μέσων, βιβλίων αναφοράς (γραμματική, συντακτικό, λεξικό), εποπτικού υλικού και δραστηριοτήτων που ακόμα και ο ίδιος/η ίδια ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να δημιουργήσει, ώστε η διδασκαλία να είναι εμπλουτισμένη.

- Η τριμερής πορεία «όλο-μέρη-όλο», η οποία απορρέει από την ερμηνευτική μέθοδο διδασκαλίας και μάθησης, ενδεικνύεται προκειμένου να διασφαλίζουμε κάθε φορά, σε μεγάλο βαθμό, την πλήρη προσέγγιση των κειμένων. Με την έννοια του «όλου» μπορεί να θεωρηθεί στην έναρξη της διδασκαλίας η συνολική ανάγνωση του κειμένου και στην ολοκλήρωσή της η αποτίμηση της αξίας και σημασίας της ενότητας για το συνολικό έργο, η χρησιμότητα του φαινομένου ή των φαινομένων που μελετήθηκαν, ακόμα και η ανάδειξη των νέων στοιχείων που προσέφερε το εκάστοτε διδαχθέν κείμενο. Με την έννοια του «μέρους» εννοούμε είτε τους τομείς κειμενικής ανάλυσης (γλωσσική, πραγματική, αισθητική) είτε ακόμα και τις ενότητες των κειμένων (αν κρίνεται απαραίτητο να διακρίνονται). Η προσέγγιση των κειμένων ολοκληρώνεται μετά την κειμενική ανάλυση με την επεξεργασία, την κατανόηση και τελικά την ερμηνεία.

- Τα κείμενα καλό είναι να εντάσσονται πάντοτε στο χωροχρονικό πλαίσιο αναφοράς και παραγωγής τους, ώστε να ερμηνεύονται με το δόκιμο κριτήριο. Καλό είναι, εξάλλου, να προσεγγίζονται με το επιπλέον κριτήριο της ιδιαιτερότητας του γραμματειακού τους είδους, το οποίο υποχρεώνει αλλά και επιτρέπει στον/στη φιλόλογο να υιοθετεί διαφορετικές τεχνικές και να ιεραρχεί τη σημαντικότητα των κειμενικών χαρακτηριστικών.

- Χρήσιμο είναι να επιδιώκονται οι συνδέσεις των γλωσσικών φαινομένων, των ιδεών, απόψεων, δράσεων, συναισθημάτων και σκέψεων των προσώπων με όσα βιώνουν ή/και γνωρίζουν οι μαθητές/-τριες, ώστε να τηρούνται οι αρχές επικαιρότητας και βιωματικότητας, οι οποίες, μεταξύ άλλων, θα αναδείξουν τη χρησιμότητα του μαθήματος σήμερα.

Ε. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Η αξιολόγηση του/της μαθητή/-τριας, ως πρακτική άρρηκτα συνδεδεμένη με τη διδασκαλία που αποβλέπει στην αποτίμηση της προσπάθειάς του/της για επίτευξη των μαθησιακών στόχων, έχει πολυπαραγοντικό χαρακτήρα. Βρίσκεται σε σχέση αλληλόδρασης με πλήθος παραγόντων, όπως ο/η εκπαιδευτικός, ο/η μαθητής/-τρια, το εκάστοτε διδασκόμενο γνωστικό αντικείμενο, το εκπαιδευτικό υλικό, το θεσμικό πλαίσιο, το ευρύτε-

ρο κοινωνικό περιβάλλον, και παράλληλα, οφείλει να υιοθετεί και να εφαρμόζει τις σχετικές επιστημονικές εξελίξεις. Με βάση την παραπάνω παραδοχή, το παρόν Πρόγραμμα Σπουδών του μαθήματος της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας στο Γυμνάσιο πλαισιώνει τη διαδικασία της αξιολόγησης του/της μαθητή/-τριας λαμβάνοντας υπόψη του και θεωρώντας, σε ευρεία θεώρηση, ότι αυτή:

- Έχει σαφώς συμπληρωματικό χαρακτήρα και δεν αποτελεί σκοπό, πολύ, δε, περισσότερο, αυτοσκοπό της διδακτικής και μαθησιακής διαδικασίας.

- Αφορά και τον/την εκπαιδευτικό, εφόσον πρόκειται, μεταξύ άλλων, και για την προσπάθεια που γίνεται εκ μέρους του/της, στο πλαίσιο μιας διαδικασίας αυτο-εκτίμησης, να διαμορφώσει πλήρη, σαφή και πραγματική εικόνα για το αποτέλεσμα ανταπόκρισης του/της μαθητή/-τριας στα εκάστοτε ζητούμενα, τα οποία ο ίδιος/η ίδια ο/η εκπαιδευτικός έχει παράσχει χρησιμοποιώντας ποικίλες τεχνικές, διάφορα μέσα και διαφοροποιημένες πρακτικές.

- Καλό είναι να ιδωθεί από τον/την εκπαιδευτικό ως ευκαιρία ανατροφοδότησης του έργου του/της, ώστε να επανέλθει, να συμπληρώσει, να αναδείξει, να διορθώσει.

- Συνδέεται με όλα τα δομικά τμήματα του Προγράμματος Σπουδών αλλά και με όλα τα στάδια διδασκαλίας και μάθησης, εφόσον επαναπροσδιορίζει τους σκοπούς και στόχους διδασκαλίας, στο πλαίσιο ενός αναστοχασμού του/της εκπαιδευτικού, και αλληλεπιδρά με τη μεθοδολογία της διδασκαλίας, την οποία υποστηρίζει αλλά και στην οποία προσαρμόζεται ανάλογα με το διδακτικό μοντέλο που έχει επιλεγεί.

- Σε σύγχρονη παιδαγωγική θεώρηση, παραπέμπει στην «αποποινικοποίηση» του λάθους του/της μαθητή/-τριας αποδίδοντας στο λάθος μια θεμιτή φυσιογνωμία, ώστε από εκεί να ξεκινήσει η συμπλήρωση των «κενών» στη γνωστική αλυσίδα.

- Για τον/τη μαθητή/-τρια είναι ένας τρόπος αυτοαξιολόγησης και ανατροφοδότησης που μπορεί να τον/την βοηθήσει να αποκτήσει μεταγνωστικές ικανότητες.

- Για να είναι αποτελεσματική, καλό είναι να υιοθετεί, με έναν τρόπο επιλεκτικό και συνδυαστικό, ανά περίπτωση, όλες τις προτάσεις, όλους τους τρόπους και όλες τις τεχνικές σε ένα πλαίσιο παιδαγωγικής τεκμηρίωσης, σεβασμού της επιστημονικότητας του γνωστικού αντικείμενου και με κριτήριο την εξέλιξη του/της μαθητή/-τριας και την αποτελεσματικότητα της διδασκαλίας και της μάθησης.

Ειδικότερα σε ό,τι αφορά το μάθημα της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας στο Γυμνάσιο, οι κατευθύνσεις του παρόντος Προγράμματος Σπουδών για την αξιολόγηση του/της μαθητή/-τριας επιδιώκουν:

- Την προσαρμογή της διαδικασίας στα στοιχεία ταυτότητας και φυσιογνωμίας του μαθήματος, τα οποία υπαγορεύουν την ανάγκη υιοθέτησης και εφαρμογής ποικίλων τεχνικών αξιολόγησης καθώς το κείμενο, ενδεικτικά, άλλοτε παρέχεται σε πρωτότυπη γλωσσική μορφή και άλλοτε σε μετάφραση/νεοελληνική απόδοση, ανήκει σε ποικίλα γραμματειακά είδη, είναι κράμα μορφής και

περιεχομένου, μπορεί να αναγνωσθεί με πολλούς τρόπους, επιδέχεται και ελεγχόμενη προσωπική ερμηνεία, ακολουθεί τυποποιημένους κανόνες και, παράλληλα, υπερβαίνει τα συμβατικά όρια της μορφολογίας και σύνταξης, προσεγγίζεται συγχρονικά και διαχρονικά και παρήχθη σε διαφορετικό χωροχρονικό πλαίσιο από εκείνο της μελέτης του.

- Την τήρηση των αρχών διασφάλισης, κατά το δυνατόν, των αποτελεσμάτων της διαδικασίας, ώστε αυτή να είναι έγκυρη (να αξιολογείται, κάθε φορά, ικανό ποσοστό περιεχομένου που έχει διδαχθεί χωρίς εκτός αυτού ζητούμενα), αξιόπιστη (να ανακαλείται το ίδιο επιτυχώς η όποια ζητούμενη προηγούμενη πληροφορία, σε παρόμοιες συνθήκες, ώστε το αποτέλεσμα της αξιολόγησης να είναι κάθε φορά το ίδιο με λογικές, μη ανατρεπτικές, αποκλίσεις), αντικειμενική (να διενεργείται βάσει σαφών κριτηρίων, ώστε το αποτέλεσμα να είναι πραγματικό) και πρακτική (να διεξάγεται εύκολα και εύχρηστα).

- Την πλήρη εναρμόνιση με τους γενικούς σκοπούς διδασκαλίας του μαθήματος (ανθρωπογνωστικός, πολιτιστικός, ειδολογικός, γλωσσικός, κοινωνικο-λειτουργικός), ώστε να ανιχνεύονται και να αξιολογούνται όλες οι παραπάνω επιδιώξεις.

- Την ανάδειξη και της ποιοτικής έναντι της ποσοτικής αξιολόγησης, ώστε να αποτυπώνεται ο βαθμός επιτυχούς καλλιέργειας και οικειοποίησης γραμματισμών και δεξιοτήτων που περιλαμβάνουν, ενδεικτικά, τη σύγκριση, την περιλήψη, την παρατήρηση, την εξήγηση, τη διατύπωση κρίσεων, αναλύσεων και αποτιμήσεων, τη δημιουργικότητα, τη συλλογή και οργάνωση δεδομένων, τη διατύπωση υποθέσεων, την εφαρμογή κεκτημένων κανόνων και αρχών σε νέες καταστάσεις, την ανάληψη διερευνητικών εργασιών, τη διατύπωση παραγωγικών και επαγωγικών συλλογισμών, την υιοθέτηση συνεργατικών τεχνικών, την αποτελεσματική επικοινωνία σε ποικίλα και διαφορετικά περιβάλλοντα, την ανάγνωση και παραγωγή μονοτροπικών και πολυτροπικών κειμένων, την καλλιέργεια και τον εμπλουτισμό του προφορικού λόγου, τη διαφοροποιημένη και διαβαθμισμένη χρήση της γλώσσας, τη διαχείριση του υλικού, την κατανομή του χρόνου, τη χρήση των ψηφιακών τεχνολογιών, τη διαθεματική/διεπιστημονική διερεύνηση του εκάστοτε προς «επίλυση προβλήματος», την πρόσληψη και αξιοποίηση ποικίλων μορφών και ειδών τέχνης κ.ά.

- Τη συν-αξιοποίηση παραδοσιακών και σύγχρονων αρχών, ανάλογα με την εκάστοτε διδασκόμενη θεματική ενότητα. Μορφές και είδη αξιολόγησης, όπως, ενδεικτικά, είναι η αρχική/διαγνωστική, η συνεχής/διαμορφωτική και η τελική/συνολική, η ποσοτική και ποιοτική αποτίμηση της προσπάθειας του/της μαθητή/-τριας, οι προφορικές, ανοιχτού και κλειστού τύπου, ερωτήσεις, η ανάθεση εργασιών, η αυτοαξιολόγηση, η ετερο-αξιολόγηση, οι θεματικές και διαθεματικές εργασίες, τα σχέδια δράσης, οι συνεργατικές τεχνικές κ.ά.

Οι καινοτόμες προτάσεις του παρόντος Προγράμματος Σπουδών του μαθήματος της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας στο Γυμνάσιο για την αξιολόγηση του/της μαθητή/-τριας αφορούν:

- Την αξιοποίηση των κατευθύνσεων της «αυθεντικής αξιολόγησης» του/της μαθητή/-τριας αλλά και της αξιολόγησης της «διαδικασίας εκτέλεσης έργου» εκ μέρους του/της. Αυτές οι έννοιες παραπέμπουν σε σύγχρονους τύπους αξιολόγησης των μαθητών/-τριών, οι οποίοι αίρουν τη θεώρηση του μαθήματος της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας ως γνώσης στείρας και μη εμφανώς χρηστικής για τον/τη σημερινό/-ή μαθητή/-τρια, εφόσον, πλέον της εξοικείωσης με τον αρχαίο ελληνικό πολιτισμό, επιδιώκεται, με αφορμή το κείμενο, η διαρκής συσχέτιση με το παρόν και η εκκίνηση από την πραγματικότητα του/της μαθητή/-τριας προς τη γνωριμία με το αρχαίο κείμενο. Σε ένα τέτοιο πλαίσιο αξιολόγησης αποτιμώνται τόσο οι γνώσεις όσο και η ικανότητα του/της μαθητή/-τριας να τις ανασύρει και να τις χρησιμοποιεί σε αυθεντικές καταστάσεις, με κύρια ζητούμενα:

- την επιλογή ασκήσεων και εργασιών, οι οποίες καλλιεργούν έναν κριτικό και δημιουργικό τρόπο σκέψης, ώστε ο/η μαθητής/-τρια να δείχνει ότι μπορεί να χρησιμοποιήσει τις γνώσεις που απέκτησε στο σχολείο για να αντιμετωπίσει αυθεντικές καταστάσεις της καθημερινότητάς του,

- την υπέρβαση της απλής καταγραφής και παρουσίασης της πληροφορίας,

- την παρότρυνση του/της μαθητή/-τριας να αναζητεί τις αιτιακές σχέσεις των δεδομένων, να διατυπώνει υποθέσεις και συμπεράσματα, να εφαρμόζει ερμηνευτικές τεχνικές,

- την ενασχόληση όχι μόνο με το αποτέλεσμα της προσπάθειας του/της μαθητή/-τριας αλλά και με τη διαδικασία που αυτός/αυτή ακολούθησε,

- την ανάδειξη όχι μόνο του «τι ξέρει» ο/η μαθητής/-τρια αλλά και «τι μπορεί να κάνει»,

- την καλλιέργεια μεταγνωστικών δεξιοτήτων με τις οποίες ο/η μαθητής/-τρια παρακολουθεί και αναπροσαρμόζει συνεχώς τις διαδικασίες μάθησης.

- Τις δημιουργικές εργασίες, οι οποίες:

- δεν επαναλαμβάνονται με συχνότητα που μπορεί να τις μετατρέψει σε τυπική διαδικασία,

- προσδιορίζονται από τον/την εκπαιδευτικό με βάση τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα των μαθητών/-τριών,

- δεν απαιτούν απλή και μηχανική αναπαραγωγή των πληροφοριών του κειμένου, αλλά επιδιώκουν να ωθήσουν τον/τη μαθητή/-τρια σε περαιτέρω σκέψη, σύγκριση, πρόταση,

- προκαλούν την επαγωγική έρευνα του/της μαθητή/-τριας ή/και την παρουσίαση της εργασίας σε ομάδες των δύο τουλάχιστον.

Οι κύριες τεχνικές αξιολόγησης του/της μαθητή/-τριας, οι οποίες προτείνονται, είτε ως αρχική είτε ως συνεχής είτε ως τελική αξιολόγηση, από το παρόν Πρόγραμμα Σπουδών του μαθήματος της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας στο Γυμνάσιο, είναι:

Α. Πολλαπλοί και ποικίλοι τύποι δραστηριοτήτων διαβαθμισμένης και προσαρμοσμένης δυσκολίας και ειδικότερα ασκήσεις σύγκρισης, περίληψης, εξήγησης, διατύπωσης κρίσεων, αναλύσεων και αξιολογήσεων, δημιουργικότητας, συλλογής και οργάνωσης δεδομένων, διατύπωσης υποθέσεων, εφαρμογής κανόνων και αρχών σε νέες καταστάσεις, ανάληψης διερευνητικών εργασιών, διατύπωσης παραγωγικών και επαγωγικών συλλογισμών, διόρθωσης του λάθους, συμπλήρωσης κενών.

Β. Εναλλακτικοί τρόποι αξιολόγησης, όπως ο Φάκελος επιτευγμάτων μαθητή/-τριας (portfolio), έντυπος ή ηλεκτρονικός (e-portfolio), η συμμετοχή στην εκπαιδευτική διαδικασία, οι προαιρετικές δημιουργικές εργασίες των μαθητών/-τριών κ.ά.

ΣΤ.α. ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ (ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ)

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Α', Β' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ (Ανθολόγιο κειμένων)		
Θεματικά Πεδία	Θεματικές Ενότητες	Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα
		Οι μαθητές/-τριες να είναι σε θέση:
1. Κείμενο και περιεχόμενο	1.1. Η ταυτότητα και τα χαρακτηριστικά του κειμένου	<ul style="list-style-type: none"> • Να ταυτοποιούν το είδος του κειμένου με βάση κειμενικά χαρακτηριστικά αλλά και ποικίλες πηγές, έντυπες και ηλεκτρονικές.
	1.2. Ο χώρος και ο χρόνος ένταξης του κειμένου	<ul style="list-style-type: none"> • Να αντιστοιχίζουν το γραμματειακό είδος του κειμένου με τον συγγραφέα του και την εποχή του.
2. Το κείμενο ως περιεχόμενο	2.1. Πραγματικά στοιχεία του κειμένου: <ul style="list-style-type: none"> – Πραγματολογικά: βιογραφικά, ιστορικά, γεωγραφικά – Πολιτισμικά: θεσμοί, ήθη, έθιμα, συνήθειες, υλικός πολιτισμός – Ηθικά: στοιχεία χαρακτηριστικά των προσώπων, εσωτερικά κίνητρα – Νοηματικά/Ιδεολογικά: κοινωνικοπολιτικά χαρακτηριστικά της εποχής 	<ul style="list-style-type: none"> • Να διακρίνουν τα θεματικά κέντρα του κειμένου, τα πρόσωπα, τον χώρο και τον χρόνο. • Να ομαδοποιούν και να σχολιάζουν τυχόν πραγματικά στοιχεία του κειμένου.
	2.2. Αισθητικά στοιχεία του κειμένου: <ul style="list-style-type: none"> – Υφολογικά χαρακτηριστικά, όπως μεταφορές, παρομοιώσεις, άστοχα ερωτήματα, ασύνδετο σχήμα, ρητορικές ερωτήσεις, χρήση διαλόγου, πληθώρα επιθέτων, πληθώρα ρημάτων, χρήση αντωνυμιών κ.λπ. 	<ul style="list-style-type: none"> • Να κατονομάζουν τυχόν αισθητικά/υφολογικά στοιχεία του κειμένου προβαίνοντας σε συγκρίσεις με όσα ήδη γνωρίζουν από τη νεοελληνική γλώσσα και γραμματεία, τα ομηρικά έπη και την ιστορία.
	2.3. Συνοχή και συνεκτικότητα του κειμένου	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζουν βασικά στοιχεία συνοχής του αρχαιοελληνικού κειμένου.
3. Το κείμενο ως μορφή	3.1. Το λεξιλόγιο του κειμένου: <ul style="list-style-type: none"> 3.1.1. Σημασία των λέξεων (συμβατική χρήση, επικοινωνιακή χρήση, εύρυνση, στένωση, παγιωμένες εκφράσεις) 3.1.2. Μορφολογικά χαρακτηριστικά των λέξεων (ορθογραφία, τόνοι, πνεύματα, ετυμολογία, σύνθεση) 3.1.3. Σημασιολογικές σχέσεις των λέξεων (συνωνυμία, αντωνυμία, λεξιλογικές οικογένειες, ομοηχία, ομοηχία και ομογραφία) 	<ul style="list-style-type: none"> • Να προβαίνουν σε σημασιολογικές, ετυμολογικές και μορφολογικές αντιστοιχίσεις του λεξιλογίου της αρχαίας με τη νέα ελληνική. • Να αναδεικνύουν την επικοινωνιακή χρήση της αρχαίας και της νέας ελληνικής γλώσσας αξιοποιώντας σχετικά εργαλεία, όπως τα ηλεκτρονικά σώματα κειμένων.

	3.2. Γραμματικά φαινόμενα του κειμένου (μορφολογία)	<ul style="list-style-type: none"> • Να συνδέουν τα γραμματικά φαινόμενα του κειμένου με το περιεχόμενό του, επισημαίνοντας τις νοηματικές αλλαγές που επέρχονται στη νεοελληνική απόδοση, όταν αλλάζουν, για παράδειγμα, οι χρόνοι των ρημάτων ή ο αριθμός κλίσης των ουσιαστικών. • Να αξιοποιούν επικοινωνιακά, συγχρονικά και διαχρονικά τα γραμματικά φαινόμενα δίνοντας δικά τους παραδείγματα ή/και βρίσκοντας έτοιμα στα βιβλία αναφοράς.
	3.3. Συντακτικά φαινόμενα του κειμένου (σύνταξη)	<ul style="list-style-type: none"> • Να διακρίνουν, με σταδιακά μεγαλύτερη ευκολία, τα συντακτικά φαινόμενα του κειμένου και να τα συνδέουν με το περιεχόμενό του, επισημαίνοντας τις νοηματικές αλλαγές που επέρχονται στη νεοελληνική απόδοση, όταν ακυρώνεται, για παράδειγμα, η συμφωνία ρήματος – υποκειμένου. • Να αξιοποιούν επικοινωνιακά, συγχρονικά και διαχρονικά τα συντακτικά φαινόμενα δίνοντας παραδείγματα και με τη βοήθεια των βιβλίων αναφοράς.
4. Το κείμενο ως πεδίο συνάντησης αρχαίου και σύγχρονου κόσμου	4.1. Η απόδοση του αρχαιοελληνικού κειμένου στη νέα ελληνική: <ul style="list-style-type: none"> – Πολλαπλές αποδόσεις – Παραγωγή απόδοσης – Κριτική απόδοσης – Διόρθωση απόδοσης 	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναγιγνώσκουν με σταδιακά μεγαλύτερη ευχέρεια το κείμενο προκειμένου να εξοικειωθούν με τη γλώσσα. • Να αποδίδουν το κείμενο στη νέα ελληνική αιτιολογώντας τις λεξιλογικές, γραμματικές και συντακτικές επιλογές τους. • Να εφαρμόζουν κατά την απόδοση του κειμένου στη νέα ελληνική τους κανόνες δομής και λειτουργίας της γλώσσας, όπως η χρονική εκφορά των ρηματικών τύπων, η συμφωνία ρήματος – υποκειμένου, το είδος των δευτερευουσών προτάσεων, ώστε η διαδικασία να έχει συνειδητό χαρακτήρα.
	4.2. Διεπιστημονική/ Διαθεματική προσέγγιση του κειμένου: <ul style="list-style-type: none"> – Γλώσσα – Ιστορία – Γεωγραφία – Θέατρο – Καλές Τέχνες – Λογοτεχνία – Θετικές Επιστήμες 	<ul style="list-style-type: none"> • Να ερευνούν, να συγκεντρώνουν και να αξιοποιούν πληροφορίες άλλων επιστημονικών και θεματικών περιοχών και να τις συσχετίζουν με το περιεχόμενο του εκάστοτε μελετώμενου κειμένου.
	4.3. Πολυτροπικότητα: <ul style="list-style-type: none"> – Αξιοποίηση χαρτών, εικόνων, αναπαραστάσεων, σκίτσων, διαγραμματικών απεικονίσεων, φωτογραφιών, αφισών κ.λπ. 	<ul style="list-style-type: none"> • Να μετατρέπουν ένα κείμενο σε πολυτροπικό (π.χ. διαγραμματική απεικόνιση).
	4.4. Πολυγραμματισμοί: <ul style="list-style-type: none"> – Παραγωγή κειμένου, προφορικού ή/και γραπτού βάσει οδηγιών 	<ul style="list-style-type: none"> • Να διαχειρίζονται αποτελεσματικά τα χρονικά όρια και τα εργαλεία που τους δίνονται, όπως το λεξικό, η γραμματική, τα

	<ul style="list-style-type: none">– Ποικίλες αναγνώσεις του κειμένου (δραματική, επιλεκτική, διακοπτόμενη, συνολική, νοηματική) βάσει οδηγιών– Κριτική ανάγνωση ή/και χρήση του εκπαιδευτικού υλικού (πηγές, παράλληλα κείμενα, πολυτροπικό υλικό, βιβλία αναφοράς)– Δημιουργική παραγωγή κειμένου βάσει οδηγιών– Αξιοποίηση ψηφιακών τεχνολογιών– Μετασχηματισμός κειμένου βάσει κριτηρίων και οδηγιών– Αισθητική καλλιέργεια	<p>παράλληλα κείμενα, προκειμένου να υλοποιήσουν εργασίες.</p> <ul style="list-style-type: none">• Να εφαρμόζουν με συνέπεια τις οδηγίες που τους παρέχονται για την υλοποίηση δραστηριοτήτων.
--	---	--

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Γ' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ (Πλουτάρχου, «Παράλληλοι Βίοι: Αλέξανδρος»)		
Θεματικά Πεδία	Θεματικές Ενότητες	Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα
		Οι μαθητές/-τριες να είναι σε θέση:
1. Κείμενο και περιεχόμενο	1.1. Η ταυτότητα και τα χαρακτηριστικά του κειμένου	<ul style="list-style-type: none"> • Να συστηματοποιούν τα κριτήρια βάσει των οποίων ταυτοποιείται το κείμενο του Πλουτάρχου ως βιογραφία.
	1.2. Ο χώρος και ο χρόνος ένταξης του κειμένου	<ul style="list-style-type: none"> • Να εντάσσουν στο σωστό χωροχρονικό πλαίσιο τον συγγραφέα και τον βιογραφούμενο με βάση στοιχεία από το κείμενο αλλά και εκτός αυτού. • Να δίνουν πληροφορίες για τον συγγραφέα και τον βιογραφούμενο, όποτε ζητηθεί.
2. Το κείμενο ως περιεχόμενο	2.1. Πραγματικά στοιχεία του κειμένου: – Πραγματολογικά: βιογραφικά, ιστορικά, γεωγραφικά – Πολιτισμικά: θεσμοί, ήθη, έθιμα, συνήθειες, υλικός πολιτισμός – Ηθικά: στοιχεία χαρακτηριστικά των προσώπων, εσωτερικά κίνητρα – Νοηματικά/Ιδεολογικά: κοινωνικοπολιτικά χαρακτηριστικά της εποχής	<ul style="list-style-type: none"> • Να διακρίνουν στο κείμενο τα πρόσωπα, τη δράση τους, τον χώρο και τον χρόνο με τη βοήθεια και της απόδοσης και να διατυπώνουν σχετικές αξιολογικές κρίσεις. • Να αναπαράγουν το περιεχόμενο του κειμένου, αξιοποιώντας τις πληροφορίες που το ίδιο το κείμενο παρέχει.
	2.2. Αισθητικά στοιχεία του κειμένου: – Υφολογικά χαρακτηριστικά, όπως μεταφορές, παρομοιώσεις, άστοχα ερωτήματα, ασύνδετο σχήμα, ρητορικές ερωτήσεις, χρήση διαλόγου, πληθώρα επιθέτων, πληθώρα ρημάτων, χρήση αντωνυμιών κ.λπ.	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναδεικνύουν τα χαρακτηριστικά και τον ρόλο των υφολογικών στοιχείων στο κείμενο είτε εντάσσοντάς τα σε δικά τους παραδείγματα είτε αντικαθιστώντας τα με ισοδύναμα, είτε αφαιρώντας τα από το κείμενο, ώστε να προβούν σε συγκρίσεις.
	2.3. Συνοχή και συνεκτικότητα του κειμένου	<ul style="list-style-type: none"> • Να παρακολουθούν τον βίο του Αλεξάνδρου χωρίς νοηματικά χάσματα κυρίως λόγω του γλωσσικού οργάνου, συνδέοντας κάθε νέα πληροφορία με προηγούμενες. • Να διακρίνουν τις λογικές νοηματικές σχέσεις, αιτιακής και χρονικής ακολουθίας, οι οποίες υποστηρίζουν τη συνεκτικότητα του κειμένου, με συγκεκριμένες αναφορές σε λέξεις και στοιχεία του κειμένου. • Να επισημαίνουν τα στοιχεία συνοχής του κειμένου, με συγκεκριμένες αναφορές σε λέξεις και στοιχεία του κειμένου.
3. Το κείμενο ως μορφή	3.1. Το λεξιλόγιο του κειμένου:	<ul style="list-style-type: none"> • Να εμβαθύνουν στη μελέτη του λεξιλογίου του κειμένου, υλοποιώντας

	<p>3.1.1. Σημασία των λέξεων (συμβατική χρήση, επικοινωνιακή χρήση, εύρυνση, στένωση, παγιωμένες εκφράσεις)</p> <p>3.1.2. Μορφολογικά χαρακτηριστικά των λέξεων (ορθογραφία, τόνοι, πνεύματα, ετυμολογία, σύνθεση)</p> <p>3.1.3. Σημασιολογικές σχέσεις των λέξεων (συνωνυμία, αντωνυμία, λεξιλογικές οικογένειες, ομοηχία ομοηχία και ομογραφία)</p>	<p>υψηλών απαιτήσεων δράσεις, όπως η αναζήτηση και αντιπαράβολή της συμβατικής με την αντισυμβατική χρήση λέξεων του κειμένου.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να δίνουν παραδείγματα, με τη βοήθεια έντυπου ή/και ηλεκτρονικού υλικού, όπως τα ηλεκτρονικά σώματα κειμένων, χρήσης του εκάστοτε λεξιλογίου σε ποικίλα επικοινωνιακά περιβάλλοντα της αρχαίας και της νέας ελληνικής.
	<p>3.2. Γραμματικά φαινόμενα του κειμένου (μορφολογία)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Να ταυτοποιούν το εκάστοτε γραμματικό φαινόμενο που έχουν μελετήσει στο κείμενο και να ερμηνεύουν βάσει κανόνων τις τυχόν μορφολογικές διαφοροποιήσεις και εξαιρέσεις. • Να ομαδοποιούν τους εκάστοτε ρηματικούς τύπους με κριτήριο τον σχηματισμό τους και να ερμηνεύουν την ομαδοποίηση αυτή. • Να δημιουργούν με σχετική ευκολία αναλογίες αναφορικά με τον τρόπο σχηματισμού και κλίσης των ρημάτων, των ουσιαστικών, των επιθέτων, των αντωνυμιών κ.λπ. ανάμεσα στην αρχαία και τη νέα ελληνική. • Να προβαίνουν σε συγκρίσεις μεταξύ της επικοινωνιακής, συγχρονικής και διαχρονικής χρήσης των γραμματικών φαινομένων μέσω της αξιοποίησης παραδειγμάτων.
	<p>3.3. Συντακτικά φαινόμενα του κειμένου (σύνταξη)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Να ταυτοποιούν το εκάστοτε συντακτικό φαινόμενο που έχουν μελετήσει στο κείμενο, ερμηνεύοντας βάσει κανόνων τις τυχόν δομολειτουργικές διαφοροποιήσεις και εξαιρέσεις. • Να τεκμηριώνουν τις αιτιακές σχέσεις των λέξεων καθώς συντάσσουν το κείμενο. • Να ερμηνεύουν τις συγκλίσεις και αποκλίσεις που προκύπτουν από τη σύγκριση που επιχειρούν ανάμεσα στην αρχαία και τη νέα ελληνική, με αφορμή συντακτικά φαινόμενα του κειμένου. • Να μετασχηματίζουν στοιχειώδεις συντακτικές δομές συσχετίζοντας τον μετασχηματισμό με την αλλαγή στο επικοινωνιακό αποτέλεσμα. • Να συσχετίζουν τη συνδυαστική λειτουργία γραμματικών και συντακτικών φαινομένων (π.χ. κατάληξη ονομαστικής - υποκείμενο του ρήματος).
<p>4. Το κείμενο ως πεδίο συνάντησης αρχαίου και</p>	<p>4.1. Η απόδοση του αρχαιοελληνικού κειμένου στη νέα ελληνική: – Πολλαπλές αποδόσεις</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Να συστηματοποιούν τα βήματα που θα πρέπει να ακολουθούν, όταν τους ζητείται να παράγουν τη δική τους απόδοση στη νέα ελληνική.

σύγχρονου κόσμου	<ul style="list-style-type: none"> – Παραγωγή απόδοσης – Κριτική απόδοσης – Διόρθωση απόδοσης 	<ul style="list-style-type: none"> • Να κατανοούν και να απεικονίζουν σχηματικά τη νοηματική, μορφολογική και συντακτική αντιστοιχία του πρωτοτύπου με τη νεοελληνική απόδοσή του. • Να τεκμηριώνουν, με παραδείγματα, τον ενιαίο χαρακτήρα της ελληνικής γλώσσας και να επιχειρηματολογούν για αυτόν. • Να παράγουν παραδείγματα των εκάστοτε μελετώμενων μορφολογικών και συντακτικών στοιχείων και από την αρχαία και από τη νέα ελληνική.
	<p>4.2. Διεπιστημονική/ Διαθεματική προσέγγιση του κειμένου:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Αντιπαραβολική προσέγγιση των μορφών της ελληνικής γλώσσας – Ιστορία – Γεωγραφία – Θέατρο – Καλές Τέχνες – Λογοτεχνία – Θετικές Επιστήμες 	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναδεικνύουν τις σχέσεις του κειμένου του Πλουτάρχου με άλλες θεματικές/ επιστημονικές περιοχές συγκρίνοντάς το με θεματικές των αντικειμένων Νεοελληνικής Γλώσσας, Λογοτεχνίας και Ιστορίας (π.χ. πόλεμος, οικουμενικές αξίες, γλώσσα και πολιτισμός, φιλία, σχέση γονιών-παιδιών).
	<p>4.3. Πολυτροπικότητα:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Αξιοποίηση χαρτών, εικόνων, αναπαραστάσεων, σκίτσων, διαγραμματικών απεικονίσεων, φωτογραφιών, αφισών κ.λπ. 	<ul style="list-style-type: none"> • Να αξιοποιούν περισσότερους του ενός τρόπους μετατροπής του κειμένου σε πολυτροπικό, με ή χωρίς τη χρήση ψηφιακών εργαλείων (π.χ. διαγραμματική απεικόνιση, αξιοποίηση της εικόνας, δημιουργία βίντεο).
	<p>4.4. Πολυγραμματισμοί:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Παραγωγή κειμένου, προφορικού ή/και γραπτού βάσει οδηγιών – Ποικίλες αναγνώσεις του κειμένου (δραματική, επιλεκτική, διακοπτόμενη, συνολική, νοηματική) βάσει οδηγιών – Κριτική ανάγνωση ή/και χρήση του εκπαιδευτικού υλικού (πηγές, παράλληλα κείμενα, πολυτροπικό υλικό, βιβλία αναφοράς) – Δημιουργική παραγωγή κειμένου βάσει οδηγιών – Αξιοποίηση ψηφιακών τεχνολογιών – Μετασχηματισμός κειμένου βάσει κριτηρίων και οδηγιών – Αισθητική καλλιέργεια 	<ul style="list-style-type: none"> • Να οργανώνουν τον τρόπο εργασίας τους παρουσιάζοντας τα στάδια της δουλειάς τους, όταν τους ζητηθεί, προσαρμόζοντας τη στρατηγική τους στα εκάστοτε νέα δεδομένα και ζητούμενα. • Να παράγουν πρόσθετο, πρωτότυπο εκπαιδευτικό υλικό, όπως ο εμπλουτισμός του κειμένου με εποπτικό υλικό. • Να διατυπώνουν αξιολογικές κρίσεις για σύγχρονα κοινωνικά φαινόμενα, αντλώντας επιχειρηματολογία από το αρχαιοελληνικό κείμενο. • Να δείχνουν ευαισθησία σε θέματα ευρύτερου, παγκόσμιου ενδιαφέροντος, όπως η ειρήνη, η γνωριμία και επικοινωνία με τους «άλλους», η διαχείριση του «διαφορετικού», η ισότητα των ανθρώπων κ.ά., με αφορμή τη μελέτη του κειμένου και με ανάληψη σχετικών εργασιών/δραστηριοτήτων.

ΣΤ.Β. ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΕΙΚΟΝΙΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ (ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΑΠΟ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ)

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΑΠΟ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ Α' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ (Ομήρου, «Οδύσσεια»)		
Θεματικά Πεδία	Θεματικές Ενότητες	Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα
		Οι μαθητές/-τριες να είναι σε θέση:
1. Κείμενο και περιεχόμενο	1.1. Η ταυτότητα και τα χαρακτηριστικά του κειμένου	<ul style="list-style-type: none"> • Να διακρίνουν στην «Οδύσσεια» τα κύρια χαρακτηριστικά του έπους ως γραμματειακού είδους.
	1.2. Ο χώρος και ο χρόνος ένταξης του κειμένου	<ul style="list-style-type: none"> • Να δίνουν πληροφορίες για τον χωροχρόνο σύνθεσης/αφήγησης της «Οδύσσειας» και τον δημιουργό/αφηγητή της και να προβληματίζονται σχετικά. • Να αναπτύσσουν προφορικό λόγο για τη διαφορετικότητα του χρονικού πλαισίου της εποχής του μύθου από την εποχή του δημιουργού/αφηγητή. • Να επισημαίνουν κοινωνικές ομοιότητες και διαφορές ανάμεσα στην εποχή αναφοράς της «Οδύσσειας» και το σήμερα, αναγνωρίζοντας το έπος ως έκφραση της εποχής του.
2. Το κείμενο ως περιεχόμενο	2.1. Πραγματικά στοιχεία του κειμένου: – Πραγματολογικά: βιογραφικά, ιστορικά, γεωγραφικά – Πολιτισμικά: θεσμοί, ήθη, έθιμα, συνήθειες, υλικός πολιτισμός – Ηθικά: στοιχεία χαρακτηριστικά των προσώπων, εσωτερικά κίνητρα – Νοηματικά/Ιδεολογικά: κοινωνικοπολιτικά χαρακτηριστικά της εποχής	<ul style="list-style-type: none"> • Να διατυπώνουν αξιολογικές κρίσεις για τα πρόσωπα του μύθου, το ήθος τους και τη δράση τους, ενταγμένα πάντοτε στον χωροχρόνο αναφοράς τους. • Να εντοπίζουν τα πραγματικά στοιχεία του κειμένου και να τα συνδέουν με τον χωροχρόνο αναφοράς τους. • Να προσεγγίζουν βιωματικά, κριτικά και διαχρονικά τα πραγματικά στοιχεία του κειμένου αιτιολογώντας τις διαπιστώσεις τους.
	2.2. Αισθητικά στοιχεία του κειμένου: – Υφολογικά χαρακτηριστικά και τεχνικές, όπως μεταφορές, παρομοιώσεις, άστοχα ερωτήματα, ασύνδετο σχήμα, ρητορικές ερωτήσεις, χρήση διαλόγου, πληθώρα επιθέτων, εγκιβωτισμός, τυπολογία κ.λπ.	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζουν τη σημασία των αισθητικών/υφολογικών στοιχείων του έπους και να σχολιάζουν τη σημασία τους για τη δομή και την έκφραση του περιεχομένου.
	2.3. Συνοχή και συνεκτικότητα του κειμένου	<ul style="list-style-type: none"> • Να παρακολουθούν την εξέλιξη ενός εκτενούς έργου, όπως είναι η «Οδύσσεια», χωρίς νοηματικά κενά, ώστε να ανακαλούν προηγούμενα στοιχεία εξέλιξης του μύθου και να προβλέπουν τα επόμενα στάδια.

		<ul style="list-style-type: none"> • Να διακρίνουν τις λογικές σχέσεις, αιτιακής και χρονικής ακολουθίας, οι οποίες υποστηρίζουν τη συνεκτικότητα του έπους. • Να εντοπίζουν στο κείμενο τις σχέσεις αντίθεσης, διάζευξης, επεξήγησης, επιβεβαίωσης, έμφασης, αποτελέσματος, προϋπόθεσης, γενίκευσης, αναλογίας, αιτιολόγησης, οι οποίες λειτουργούν ως δομικές κλείδες.
3. Το κείμενο ως μορφή	3.1. Τα χαρακτηριστικά του έμμετρου λόγου	<ul style="list-style-type: none"> • Να απολαμβάνουν την έμμετρη ανάγνωση του κειμένου από τον/την εκπαιδευτικό και να το αναγινώσκουν οι ίδιοι/-ες, ώστε να αναδεικνύεται ο έμμετρος λόγος και η ποιητική φυσιογνωμία του έπους.
	3.2. Το λεξιλόγιο του κειμένου	<ul style="list-style-type: none"> • Να επισημαίνουν σταδιακά, κατά την εξέλιξη του έπους, τις κομβικές λέξεις-έννοιες (π.χ. νόστος, ύβρις) και να τις μελετούν σημασιολογικά και ετυμολογικά ως μέσο νοηματικής κατανόησης και περαιτέρω ερμηνείας του έπους.
	3.3. Παραθέματα	<ul style="list-style-type: none"> • Να μελετούν παραθέματα, να αντιπαραβάλλουν την πρωτότυπη γλωσσική μορφή του έπους με τη νεοελληνική απόδοσή του και να διακρίνουν τυχόν γλωσσικές επιβιώσεις.
4. Το κείμενο ως πεδίο συνάντησης αρχαίου και σύγχρονου κόσμου	4.1. Η απόδοση του αρχαιοελληνικού κειμένου στη νέα ελληνική: – Πολλαπλές αποδόσεις – Κριτική απόδοση	<ul style="list-style-type: none"> • Να προσλαμβάνουν τη νεοελληνική απόδοση των αρχαιοελληνικών κειμένων ως προσωπική έκφραση του δημιουργού της, ώστε να αιτιολογούν τις περισσότερες της μιας δόκιμες αποδόσεις.
	4.2. Διεπιστημονική/ Διαθεματική προσέγγιση του κειμένου: – Ιστορία – Γεωγραφία – Θέατρο – Καλές Τέχνες – Λογοτεχνία – Θετικές Επιστήμες	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναζητούν και να αξιοποιούν πληροφορίες από άλλες επιστημονικές και θεματικές περιοχές, περισσότερο ή λιγότερο συναφείς με το ομηρικό κείμενο και τον κόσμο του μύθου, για την προσέγγιση και κατανόηση του έπους.
	4.3. Πολυτροπικότητα: – Αξιοποίηση χαρτών, εικόνων, αναπαραστάσεων, σκίτσων, διαγραμματικών απεικονίσεων, φωτογραφιών, αφισών κ.λπ.	<ul style="list-style-type: none"> • Να εφαρμόζουν τις τεχνικές και αρχές της πολυτροπικότητας μετασχηματίζοντας το έπος.
	4.4. Πολυγραμματισμοί: – Παραγωγή κειμένου, προφορικού ή/και γραπτού, βάσει οδηγίων – Ποικίλες αναγνώσεις του κειμένου (δραματική, επιλεκτική, διακοπτόμενη, συνολική, νοηματική) βάσει οδηγιών – Κριτική ανάγνωση ή/και χρήση του εκπαιδευτικού	<ul style="list-style-type: none"> • Να διαχειρίζονται με ευχέρεια και αποτελεσματικότητα το εκάστοτε υλικό, τα χρονικά περιθώρια που τους δίνονται, τις οδηγίες που παρέχονται αλλά και τα εργαλεία, έντυπα και ψηφιακά, προκειμένου να μελετούν και να ερμηνεύουν το έπος. • Να αξιοποιούν το προτεινόμενο ψηφιακό υλικό και να επιλέγουν από εκεί τα κατάλληλα κάθε φορά στοιχεία για τη

	<p>υλικού (πηγές, παράλληλα κείμενα, πολυτροπικό υλικό, βιβλία αναφοράς)</p> <ul style="list-style-type: none"> – Άσκηση στον προφορικό λόγο – Συνεργατικές τεχνικές – Σχέδιο δράσης – Δημιουργική παραγωγή κειμένου βάσει οδηγιών – Αξιοποίηση Ψηφιακών Τεχνολογιών – Μετασχηματισμός κειμένου βάσει κριτηρίων και οδηγιών – Αισθητική καλλιέργεια (τεχνικές δραματοποίησης, μελοποιημένες ακροάσεις, ανάληψη ρόλων) – Αναπλαισίωση προσωπικής θεωρίας – Εξέλιξη κοινωνικής και πολιτισμικής ταυτότητας 	<p>νοηματική προσέγγιση της εκάστοτε διδακτής ενότητας του έπους.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να παρεμβαίνουν δημιουργικά στο ομηρικό κείμενο είτε αλλάζοντας λέξεις με συνώνυμες, αντώνυμες είτε δίνοντας τη δική τους νοηματική/εξελικτική εκδοχή είτε αποδίδοντάς το σε πεζή μορφή. • Να εμπλουτίζουν και να αναπλαισιώνουν, σταδιακά, μέσω της μελέτης της «Οδύσσειας» και της δράσης των ανθρώπων, την προσωπική τους θεωρία σχετικά με τρόπους συμπεριφοράς, σχέσεις ανθρώπων, ιδέες, οργανωτικές κοινωνικές αρχές, θρησκεία, φύση κ.ά., ώστε να αναδεικνύεται ο παιδευτικός χαρακτήρας των ομηρικών επών προς την κατεύθυνση της συμβολής στη διαμόρφωση αξιακού κώδικα των μαθητών/-τριών. • Να δείχνουν ευαισθησία σε θέματα ευρύτερου, παγκόσμιου ενδιαφέροντος, όπως η ειρήνη, η γνωριμία και επικοινωνία με τους «άλλους», η διαχείριση του «διαφορετικού», η ισότητα των ανθρώπων κ.ά., με αφορμή τη μελέτη της «Οδύσσειας» εκφράζοντας σχετικούς προβληματισμούς και απόψεις.
--	---	---

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΑΠΟ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ Β' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ (Ομήρου, «Ιλιάδα»)		
Θεματικά Πεδία	Θεματικές Ενότητες	Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα
		Οι μαθητές/-τριες να είναι σε θέση:
1. Κείμενο και περικείμενο	1.1. Η ταυτότητα και τα χαρακτηριστικά του κειμένου	<ul style="list-style-type: none"> • Να διακρίνουν στην «Ιλιάδα» τα κύρια χαρακτηριστικά του έπους ως γραμματειακού είδους.
	1.2. Ο χώρος και ο χρόνος ένταξης του κειμένου	<ul style="list-style-type: none"> • Να δίνουν πληροφορίες για τον χωροχρόνο σύνθεσης/αφήγησης της «Ιλιάδας» και τον δημιουργό/αφηγητή της και να προβληματίζονται σχετικά. • Να αναπτύσσουν προφορικό λόγο για τη διαφορετικότητα του χρονικού πλαισίου της εποχής του μύθου από την εποχή του δημιουργού/αφηγητή. • Να επισημαίνουν κοινωνικές ομοιότητες και διαφορές ανάμεσα στην εποχή αναφοράς της «Ιλιάδας» και το σήμερα αναγνωρίζοντας το έπος ως έκφραση της εποχής του.
2. Το κείμενο ως περιεχόμενο	2.1. Πραγματικά στοιχεία του κειμένου: – Πραγματολογικά: βιογραφικά, ιστορικά, γεωγραφικά – Πολιτισμικά: θεσμοί, ήθη, έθιμα, συνήθειες, υλικός πολιτισμός – Ηθικά: στοιχεία χαρακτηριστικά των προσώπων, εσωτερικά κίνητρα – Νοηματικά/Ιδεολογικά: κοινωνικοπολιτικά χαρακτηριστικά της εποχής	<ul style="list-style-type: none"> • Να διατυπώνουν αξιολογικές κρίσεις για τα πρόσωπα του μύθου, το ήθος τους και τη δράση τους, ενταγμένα πάντοτε στον χωροχρόνο αναφοράς τους. • Να εντοπίζουν τα πραγματικά στοιχεία του κειμένου και να τα συνδέουν με τον χωροχρόνο αναφοράς τους. • Να προσεγγίζουν βιωματικά, κριτικά και διαχρονικά τα πραγματικά στοιχεία του κειμένου αιτιολογώντας τις διαπιστώσεις τους.
	2.2. Αισθητικά στοιχεία του κειμένου: – Υφολογικά χαρακτηριστικά και τεχνικές, όπως μεταφορές, παρομοιώσεις, άστοχα ερωτήματα, ασύνδετο σχήμα, ρητορικές ερωτήσεις, χρήση διαλόγου, πληθώρα επιθέτων, εγκιβωτισμός, τυπολογία κ.λπ.	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναγινώσκουν το έπος χωρίς τη συμπερίληψη των αισθητικών/υφολογικών του στοιχείων, ώστε να σχολιασθεί η σημασία τους για τη δομή και την έκφραση του περιεχομένου.
	2.3. Συνοχή και συνεκτικότητα του κειμένου	<ul style="list-style-type: none"> • Να παρακολουθούν την εξέλιξη ενός εκτενούς έργου, όπως είναι η «Ιλιάδα», χωρίς νοηματικά κενά, ώστε να ανακαλούν προηγούμενα στοιχεία εξέλιξης του μύθου και να προβλέπουν τα επόμενα στάδια. • Να διακρίνουν τις λογικές σχέσεις, αιτιακής και χρονικής ακολουθίας, οι οποίες υποστηρίζουν τη συνεκτικότητα του έπους.

		<ul style="list-style-type: none"> • Να εντοπίζουν στο κείμενο τις σχέσεις αντίθεσης, διάζευξης, επεξήγησης, επιβεβαίωσης, έμφασης, αποτελέσματος, προϋπόθεσης, γενίκευσης, αναλογίας, αιτιολόγησης, οι οποίες λειτουργούν ως δομικές κλείδες.
3. Το κείμενο ως μορφή	3.1. Τα χαρακτηριστικά του έμμετρου λόγου	<ul style="list-style-type: none"> • Να απολαμβάνουν την έμμετρη ανάγνωση του κειμένου από τον/την εκπαιδευτικό και να το αναγιγνώσκουν οι ίδιοι/-ες, ώστε να αναδεικνύεται ο έμμετρος λόγος και η ποιητική φυσιογνωμία του έπους.
	3.2. Το λεξιλόγιο του κειμένου	<ul style="list-style-type: none"> • Να επισημαίνουν σταδιακά, κατά την εξέλιξη του έπους, τις κομβικές λέξεις-έννοιες (π.χ. ύβρις) και να τις μελετούν σημασιολογικά και ετυμολογικά ως μέσο νοηματικής κατανόησης και περαιτέρω ερμηνείας του έπους.
	3.3. Παραθέματα	<ul style="list-style-type: none"> • Να μελετούν παραθέματα, να αντιπαραβάλλουν την πρωτότυπη γλωσσική μορφή του έπους με τη νεοελληνική απόδοσή του και να διακρίνουν τυχόν γλωσσικές επιβιώσεις.
4. Το κείμενο ως πεδίο συνάντησης αρχαίου και σύγχρονου κόσμου	4.1. Η απόδοση του αρχαιοελληνικού κειμένου στη νέα ελληνική: <ul style="list-style-type: none"> – Πολλαπλές αποδόσεις – Κριτική απόδοσης 	<ul style="list-style-type: none"> • Να προσλαμβάνουν τη νεοελληνική απόδοση των αρχαιοελληνικών κειμένων ως προσωπική έκφραση του δημιουργού της, ώστε να δικαιολογούν τις περισσότερες της μιας δόκιμες αποδόσεις.
	4.2. Διεπιστημονική/ Διαθεματική προσέγγιση του κειμένου: <ul style="list-style-type: none"> – Ιστορία – Γεωγραφία – Θέατρο – Καλές Τέχνες – Λογοτεχνία – Θετικές Επιστήμες 	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναζητούν και να αξιοποιούν πληροφορίες από άλλες επιστημονικές και θεματικές περιοχές, περισσότερο ή λιγότερο συναφείς με το ομηρικό κείμενο και τον κόσμο του μύθου, για την προσέγγιση και κατανόηση του έπους.
	4.3. Πολυτροπικότητα: Αξιοποίηση χαρτών, εικόνων, αναπαραστάσεων, σκίτσων, διαγραμματικών απεικονίσεων, φωτογραφιών, αφισών κ.λπ.	<ul style="list-style-type: none"> • Να εφαρμόζουν τις τεχνικές και αρχές της πολυτροπικότητας μετασχηματίζοντας το έπος.
	4.4. Πολυγραμματισμοί: <ul style="list-style-type: none"> – Παραγωγή κειμένου, προφορικού ή/και γραπτού, βάσει οδηγιών – Ποικίλες αναγνώσεις του κειμένου (δραματική, επιλεκτική, διακοπτόμενη, συνολική, νοηματική) βάσει οδηγιών – Κριτική ανάγνωση ή/και χρήση του εκπαιδευτικού υλικού (πηγές, παράλληλα κείμενα, πολυτροπικό υλικό, βιβλία αναφοράς) – Άσκηση στον προφορικό λόγο – Συνεργατικές τεχνικές 	<ul style="list-style-type: none"> • Να διαχειρίζονται με ευχέρεια και αποτελεσματικότητα το εκάστοτε υλικό, τα χρονικά περιθώρια που τους δίνονται, τις οδηγίες που παρέχονται αλλά και τα εργαλεία, έντυπα και ψηφιακά, προκειμένου να μελετούν και να ερμηνεύουν το έπος. • Να αξιοποιούν προτεινόμενο ψηφιακό υλικό και να επιλέγουν από εκεί τα κατάλληλα κάθε φορά στοιχεία για τη νοηματική προσέγγιση της εκάστοτε διδακτικής ενότητας του έπους. • Να παρεμβαίνουν δημιουργικά στο ομηρικό κείμενο είτε αλλάζοντας λέξεις με συνώνυμες, αντώνυμες είτε δίνοντας τη

	<ul style="list-style-type: none">- Σχέδιο δράσης- Δημιουργική παραγωγή κειμένου βάσει οδηγιών- Αξιοποίηση Ψηφιακών Τεχνολογιών- Μετασχηματισμός κειμένου βάσει κριτηρίων και οδηγιών- Αισθητική καλλιέργεια (τεχνικές δραματοποίησης, μελοποιημένες ακροάσεις, ανάληψη ρόλων)- Αναπλαισίωση προσωπικής θεωρίας- Εξέλιξη κοινωνικής και πολιτισμικής ταυτότητας	<p>δική τους νοηματική/εξελικτική εκδοχή είτε αποδίδοντάς το σε πεζή μορφή.</p> <ul style="list-style-type: none">• Να εμπλουτίζουν και να αναπλαισιώνουν, σταδιακά, μέσω της μελέτης της «Ιλιάδας» και της δράσης των ανθρώπων, την προσωπική τους θεωρία σχετικά με τρόπους συμπεριφοράς, σχέσεις ανθρώπων, ιδέες, οργανωτικές κοινωνικές αρχές, θρησκεία, φύση κ.ά., ώστε να αναδεικνύεται ο παιδευτικός χαρακτήρας των ομηρικών επών προς την κατεύθυνση της συμβολής στη διαμόρφωση αξιακού κώδικα των μαθητών/-τριών.• Να δείχνουν ευαισθησία σε θέματα ευρύτερου, παγκόσμιου ενδιαφέροντος, όπως η ειρήνη, η γνωριμία και επικοινωνία με τους «άλλους», η διαχείριση του «διαφορετικού», η ισότητα των ανθρώπων κ.ά., με αφορμή τη μελέτη της «Ιλιάδας» εκφράζοντας σχετικούς προβληματισμούς και απόψεις.
--	---	--

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΑΠΟ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ Γ' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ (Ευριπίδη, «Άλκηστις», «Τρωάδες»)		
Θεματικά Πεδία	Θεματικές Ενότητες	Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα
		Οι μαθητές/-τριες να είναι σε θέση:
1. Κείμενο και περιεχόμενο	1.1. Η ταυτότητα και τα χαρακτηριστικά του κειμένου	<ul style="list-style-type: none"> • Να ταυτοποιούν το μελετώμενο έργο ως τραγωδία αιτιολογώντας την άποψή τους, όποτε ζητηθεί. • Να αναγνωρίζουν το δράμα ως θεατρικό δρώμενο.
	1.2. Ο χώρος και ο χρόνος ένταξης του κειμένου	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζουν σταδιακά και να εξοικειώνονται με τα χαρακτηριστικά της ποίησης του Ευριπίδη, παρουσιάζοντάς τα με ευχέρεια. • Να περιγράφουν τη φυσιογνωμία της τραγωδίας ως τρόπου έκφρασης της δημοκρατικής Αθήνας και να αιτιολογούν την επικαιρότητα του μελετώμενου έργου σήμερα.
2. Το κείμενο ως περιεχόμενο	2.1. Πραγματικά στοιχεία του κειμένου: – Πραγματολογικά: βιογραφικά, ιστορικά, γεωγραφικά – Πολιτισμικά: θεσμοί, ήθη, έθιμα, συνήθειες, υλικός πολιτισμός – Ηθικά: στοιχεία χαρακτηριστικά των προσώπων, εσωτερικά κίνητρα – Νοηματικά/Ιδεολογικά: κοινωνικοπολιτικά χαρακτηριστικά της εποχής	<ul style="list-style-type: none"> • Να ερμηνεύουν τα θεματικά κέντρα του κειμένου, τα πρόσωπα, τον χώρο, τον χρόνο και τη δράση αναφορικά και με το ευρύτερο πλαίσιο της εποχής. • Να προσεγγίζουν κριτικά ενδεχόμενες διαφοροποιήσεις των πραγματικών στοιχείων της τραγωδίας στον άξονα της συγχρονίας και διαχρονίας.
	2.2. Αισθητικά στοιχεία του κειμένου: – Υφολογικά χαρακτηριστικά και τεχνικές, όπως μεταφορές, παρομοιώσεις, άστοχα ερωτήματα, ασύνδετο σχήμα, ρητορικές ερωτήσεις, χρήση διαλόγου, πληθώρα επιθέτων, εγκιβωτισμός, τυπολογία κ.λπ.	<ul style="list-style-type: none"> • Να διακρίνουν τα ιδιαίτερα αισθητικά/υφολογικά (π.χ. μέλος, λέξις) στοιχεία της τραγωδίας. • Να αξιολογούν την αισθητική της τραγωδίας και να τη συγκρίνουν με εκείνη των επών.
	2.3. Συνοχή και συνεκτικότητα του κειμένου	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναδεικνύουν τις λογικές σχέσεις αιτιακής και χρονικής ακολουθίας, οι οποίες υποστηρίζουν τη συνεκτικότητα του κειμένου, καλλιεργώντας υψηλές νοητικές διεργασίες.
3. Το κείμενο ως μορφή	3.1. Τα χαρακτηριστικά του έμμετρου λόγου	<ul style="list-style-type: none"> • Να διαπιστώνουν, συγκρίνοντάς τη με αυτή των επών, την ποιητική φύση του δράματος. • Να μυούνται στη θεατρικότητα της μελετώμενης τραγωδίας, αναγνωρίζοντας σχετικά χαρακτηριστικά.

	3.2. Το λεξιλόγιο του κειμένου	<ul style="list-style-type: none"> • Να παρουσιάζουν τις σημασιολογικές διαστάσεις σημαντικών νοηματικά λέξεων του κειμένου (π.χ. Μοίρα). • Να προσλαμβάνουν τις ρητές και υπόρρητες δηλώσεις της γλώσσας του μελετώμενου έργου, συζητώντας την κυριολεκτική και μη χρήση λέξεων και εκφράσεων.
	3.3. Παραθέματα	<ul style="list-style-type: none"> • Να αντιπαραβάλλουν αξιοποιώντας παραθέματα, την πρωτότυπη γλωσσική μορφή της τραγωδίας με τη νεοελληνική απόδοσή της και να διακρίνουν τυχόν γλωσσικές επιβιώσεις.
4. Το κείμενο ως πεδίο συνάντησης αρχαίου και σύγχρονου κόσμου	4.1. Η απόδοση του αρχαιοελληνικού κειμένου στη νέα ελληνική: <ul style="list-style-type: none"> – Πολλαπλές αποδόσεις – Κριτική απόδοσης 	<ul style="list-style-type: none"> • Να προσλαμβάνουν τη νεοελληνική απόδοση της τραγωδίας ως προσωπική έκφραση του δημιουργού της, ώστε να δικαιολογούν τις περισσότερες της μιας δόκιμες αποδόσεις.
	4.2. Διεπιστημονική/ Διαθεματική προσέγγιση του κειμένου: <ul style="list-style-type: none"> – Ιστορία – Γεωγραφία – Θέατρο – Καλές Τέχνες – Λογοτεχνία – Θετικές Επιστήμες 	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναζητούν και να αξιοποιούν, για την προσέγγιση και κατανόηση του έργου, πληροφορίες από άλλες επιστημονικές και θεματικές περιοχές, περισσότερο ή λιγότερο συναφείς με την τραγωδία και τον μύθο που παρουσιάζει.
	4.3. Πολυτροπικότητα: Αξιοποίηση χαρτών, εικόνων, αναπαραστάσεων, σκίτσων, διαγραμματικών απεικονίσεων, φωτογραφιών, αφισών κ.λπ.	<ul style="list-style-type: none"> • Να εφαρμόζουν τις τεχνικές και αρχές της πολυτροπικότητας μετασχηματίζοντας την τραγωδία.
	4.4. Πολυγραμματισμοί: <ul style="list-style-type: none"> – Παραγωγή κειμένου, προφορικού ή/και γραπτού, βάσει οδηγιών – Ποικίλες αναγνώσεις του κειμένου (δραματική, επιλεκτική, διακοπτόμενη, συνολική, νοηματική) βάσει οδηγιών – Κριτική ανάγνωση ή/και χρήση του εκπαιδευτικού υλικού (πηγές, παράλληλα κείμενα, πολυτροπικό υλικό, βιβλία αναφοράς) – Άσκηση στον προφορικό λόγο – Συνεργατικές τεχνικές – Σχέδιο δράσης – Δημιουργική παραγωγή κειμένου βάσει οδηγιών – Αξιοποίηση Ψηφιακών Τεχνολογιών – Μετασχηματισμός κειμένου βάσει κριτηρίων και οδηγιών – Αισθητική καλλιέργεια (τεχνικές δραματοποίησης, 	<ul style="list-style-type: none"> • Να παρουσιάζουν και να σχολιάζουν τα χαρακτηριστικά του θεάτρου και τις κοινωνικές του λειτουργίες. • Να διαμορφώνουν, αναπλαισιώνουν, τροποποιούν την προσωπική τους θεωρία και άποψη για θέματα τα οποία θίγονται στην τραγωδία και προκαλούν προβληματισμό και αφορμή γόνιμου διαλόγου.

	μελοποιημένες ακρόασεις, ανάληψη ρόλων) – Αναπλαισίωση προσωπικής θεωρίας – Εξέλιξη κοινωνικής και πολιτισμικής ταυτότητας	
--	--	--

Το παρόν Πρόγραμμα Σπουδών θα εφαρμοστεί πιλοτικά - σε συνδυασμό με τα ισχύοντα Προγράμματα Σπουδών - σε όλα τα Πρότυπα και Πειραματικά Γυμνάσια της χώρας κατά το σχολικό έτος 2022-2023.

Η περαιτέρω εφαρμογή του θα ορισθεί με νέα υπουργική απόφαση.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 22 Μαρτίου 2023

Η Υφυπουργός

ΖΩΗ ΜΑΚΡΗ



ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

Το Εθνικό Τυπογραφείο αποτελεί δημόσια υπηρεσία υπαγόμενη στην Προεδρία της Κυβέρνησης και έχει την ευθύνη τόσο για τη σύνταξη, διαχείριση, εκτύπωση και κυκλοφορία των Φύλλων της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ), όσο και για την κάλυψη των εκτυπωτικών - εκδοτικών αναγκών του δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα (ν. 3469/2006/Α' 131 και π.δ. 29/2018/Α' 58).

1. ΦΥΛΛΟ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΦΕΚ)

- Τα **ΦΕΚ σε ηλεκτρονική μορφή** διατίθενται δωρεάν στο **www.et.gr**, την επίσημη ιστοσελίδα του Εθνικού Τυπογραφείου. Όσα ΦΕΚ δεν έχουν ψηφιοποιηθεί και καταχωριστεί στην ανωτέρω ιστοσελίδα, ψηφιοποιούνται και αποστέλλονται επίσης δωρεάν με την υποβολή αίτησης, για την οποία αρκεί η συμπλήρωση των αναγκαίων στοιχείων σε ειδική φόρμα στον ιστότοπο **www.et.gr**.

- Τα **ΦΕΚ σε έντυπη μορφή** διατίθενται σε μεμονωμένα φύλλα είτε απευθείας από το Τμήμα Πωλήσεων και Συνδρομητών, είτε ταχυδρομικά με την αποστολή αιτήματος παραγγελίας μέσω των ΚΕΠ, είτε με ετήσια συνδρομή μέσω του Τμήματος Πωλήσεων και Συνδρομητών. Το κόστος ενός ασπρόμαυρου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,00 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,20 €. Το κόστος ενός έγχρωμου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,50 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,30 €. Το τεύχος Α.Σ.Ε.Π. διατίθεται δωρεάν.

• Τρόποι αποστολής κειμένων προς δημοσίευση:

Α. Τα κείμενα προς δημοσίευση στο ΦΕΚ, από τις υπηρεσίες και τους φορείς του δημοσίου, αποστέλλονται ηλεκτρονικά στη διεύθυνση **webmaster.et@et.gr** με χρήση προηγμένης ψηφιακής υπογραφής και χρονοσήμανσης.

Β. Κατ' εξαίρεση, όσοι πολίτες δεν διαθέτουν προηγμένη ψηφιακή υπογραφή μπορούν είτε να αποστέλλουν ταχυδρομικά, είτε να καταθέτουν με εκπρόσωπό τους κείμενα προς δημοσίευση εκτυπωμένα σε χαρτί στο Τμήμα Παραλαβής και Καταχώρισης Δημοσιευμάτων.

- Πληροφορίες, σχετικά με την αποστολή/κατάθεση εγγράφων προς δημοσίευση, την ημερήσια κυκλοφορία των Φ.Ε.Κ., με την πώληση των τευχών και με τους ισχύοντες τιμοκαταλόγους για όλες τις υπηρεσίες μας, περιλαμβάνονται στον ιστότοπο (**www.et.gr**). Επίσης μέσω του ιστότοπου δίδονται πληροφορίες σχετικά με την πορεία δημοσίευσης των εγγράφων, με βάση τον Κωδικό Αριθμό Δημοσιεύματος (ΚΑΔ). Πρόκειται για τον αριθμό που εκδίδει το Εθνικό Τυπογραφείο για όλα τα κείμενα που πληρούν τις προϋποθέσεις δημοσίευσης.

2. ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ - ΕΚΔΟΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ

Το Εθνικό Τυπογραφείο ανταποκρινόμενο σε αιτήματα υπηρεσιών και φορέων του δημοσίου αναλαμβάνει να σχεδιάσει και να εκτυπώσει έντυπα, φυλλάδια, βιβλία, αφίσες, μπλοκ, μηχανογραφικά έντυπα, φακέλους για κάθε χρήση, κ.ά.

Επίσης σχεδιάζει ψηφιακές εκδόσεις, λογότυπα και παράγει οπτικοακουστικό υλικό.

Ταχυδρομική Διεύθυνση: Καποδιστρίου 34, τ.κ. 10432, Αθήνα

ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ: 210 5279000 - fax: 210 5279054

ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΚΟΙΝΟΥ

Πωλήσεις - Συνδρομές: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279178 - 180)

Πληροφορίες: (Ισόγειο, Γρ. 3 και τηλεφ. κέντρο 210 5279000)

Παραλαβή Δημ. Ύλης: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279167, 210 5279139)

Ωράριο για το κοινό: Δευτέρα ως Παρασκευή: 8:00 - 13:30

Ιστότοπος: **www.et.gr**

Πληροφορίες σχετικά με την λειτουργία του ιστότοπου: **helpdesk.et@et.gr**

Αποστολή ψηφιακά υπογεγραμμένων εγγράφων προς δημοσίευση στο ΦΕΚ: **webmaster.et@et.gr**

Πληροφορίες για γενικό πρωτόκολλο και αλληλογραφία: **grammateia@et.gr**

Πείτε μας τη γνώμη σας,

για να βελτιώσουμε τις υπηρεσίες μας, συμπληρώνοντας την ειδική φόρμα στον ιστότοπό μας.

